

ZBORNİK PRISPEVKOV

učencev in dijakov, ki so sodelovali v Pedagoški akciji
Zveze delovnih invalidov Slovenije v letu 2013

Ljubljana, december 2013

Izdala:
Zveza delovnih invalidov Slovenije
Ljubljana, december 2013

Za izdajatelja:
Drago Novak,
predsednik Zveze delovnih invalidov Slovenije

Uredniški odbor:
mag. Tanja Hočevar, Ivan Mrevlje,
Anton Kastelic, Mira Šinkovec

Tisk in oblikovanje:
Birografika BORI d.o.o., Ljubljana

Naklada: 300 kom

ISSN 2232-5158

Zbornik sofinancira FIHO.
Stališča ZDIS ne izražajo stališč FIHO.

UVODNIK

Mednarodni dan invalidov je priložnost in dolžnost, da se invalidi in celotna družba spomnimo, da želijo invalidi doseči boljše razumevanje invalidnosti v družbi, uveljaviti svoje legalne ter legitimne pravice in se enakopravno vključevati v socialno, politično, gospodarsko in kulturno življenje.

Odločitev in postavitve cilja polne in učinkovite vključenosti invalidov v družbo je s Svetovnim akcijskim programom za invalide sprejela Generalna skupščina Združenih narodov že leta 1982. Z navedenim programom in Standardnimi pravili za izenačevanje možnosti invalidov iz leta 1993 so Združeni narodi postavili temelje za uspešnejše uveljavljanje pravic invalidov po svetu.

Izjemno pomembna nadgradnja teh prizadevanj je Konvencija ZN o pravicah invalidov iz leta 2006, ki je prinesla zavezujočo pravno podlago za napredek na področju mednarodnega in nacionalnega uveljavljanja pravic invalidov in jo je Republika Slovenija ratificirala leta 2008. Prvič v zgodovini povezovanja evropskih držav je konvencijo podpisala in ratificirala tudi EU, ki se je s podpisom in ratifikacijo zavezala k uvedbi njenih določil v zakonodaji EU.

Invalidi smo pokazali in dokazali, da smo kreativen, kompetenten in uspešen soustvarjalec družbe, v kateri živimo in tudi zato utemeljeno pričakujemo, da bo država upoštevala naša stališča o najpomembnejših problemih, s katerimi se soočamo in nanje državo opozarjamo. »Nič o nas brez nas« ne more in ne sme biti le všečna parola.

Zveza delovnih invalidov Slovenije je za letošnjo pedagoško akcijo izbrala teme oziroma naslove, ki so bili povezani z invalidi v povezavi s Konvencijo ZN o pravicah invalidov.

S svojimi literarnimi in likovnimi prispevki ter ob nesebični pomoči mentorjev so učenci in dijaki na svojstven način prikazali razumevanje invalidnosti ob temah oziroma okvirnih naslovih:

»MOJ PRIJATELJ (SORODNIK, STARŠ, SOŠOLEC...) JE INVALID«;

»INVALIDI IN NEINVALIDI«.

Sodelovalo je 55 osnovnih in srednjih šol. Prejeli smo 494 izdelkov in nekaj teh objavljamo v publikaciji, ki je pred vami.

Zahvaljujemo se društvom invalidov, katera so pomagala pri izvedbi pedagoške akcije v letu 2013. Iskrena zahvala pa velja učiteljem – mentorjem za njihovo podporo ter učencem in dijakom za sodelovanje.

*Drago Novak,
predsednik Zveze delovnih invalidov Slovenije*

PEDAGOŠKA AKCIJA 2013

IZBRANI IZDELKI

LIKOVNI IZDELKI

Stran

- 52 **Sara Ribič:** 2. l., SŠ Jesenice; mentorica: prof. Metka Žnidar
- 28 **Anja Peternelj:** 4. BV, SŠ Jesenice; mentorica: prof. Metka Žnidar
- 20 **Neja Pavčič:** 5. r., OŠ Toneta Šraja Aljoše Nova vas; mentorica: Pavla Poni-kvar
- 21 **Aljoša Intihar:** 5. r., OŠ Toneta Šraja Aljoše Nova vas; mentorica: Pavla Poni-kvar
- 30 **Lori Cerar:** V ŠIVALNICI / NAKUPOVANJE, 3. r., PŠ Ihan; mentorica: Mateja Perne Lisjak
- 19 **Aleksej Krstič:** Z INVALIDOM SE ŠPORTNO UDEJSTVUJEŠ, 3. r., PŠ Ihan; men-torica: Matejka Perne Lisjak
- 15 **Mojca Ledinek:** 5. r., OŠ Radlje ob Dravi; mentorica: Vlasta Pavlič
- 48 **Zoja Pogorelc:** 5. r., OŠ Radlje ob Dravi; mentorica: Vlasta Pavlič
- 53 **Lea Praprotnik:** 5. r., OŠ Radlje ob Dravi; mentorica: Vlasta Pavlič
- 31 **Lea Mrevlje:** KAKO MI BIJE SRCE, skup. Rdeči baloni, Vrtec Dornberk; mentorici: Monika Mihelj in Mateja Volk
- 8 **Mojca Rusjan:** MAVRIČNA IGRA S SOŠOLCEM NA INVALIDSKEM VOZIČKU, 2. r., OŠ Kozara Nova Gorica; mentorica: Tina Korče
- 7 **Ema Plesničar:** 5. r., OŠ Solkan, POŠ Grgar; mentorica: Petra Jedrlinič
- 35 **Sara Belingar:** 5. r., OŠ Solkan, POŠ Grgar; mentorica: Petra Jedrlinič
- 46 **Nina Murovec:** 3. r., OŠ Čepovan; mentorica: Saša Plesničar
- 35 **Domen Zgonik:** TUDI ŽIVLJENJE INVALIDA JE LEPO, 2. r., OŠ Branik; mentori-ca: Nevenka Rojc
- 11 **Aljaž Štrukelj:** 6. r., OŠ Milojke Štrukelj Nova Gorica; mentorica: Barbara Ko-žlin
- 56 **Aleks Pavlin:** 4. r., OŠ Kanal; mentorica: Andreja Krpan
- 37 **Lina Huljev:** 4. r., OŠ Ivana Roba Šempeter pri Gorici; mentorica: Anica Erja-vec
- 45 **Miha Pegan:** 1. r., OŠ Ivana Roba Šempeter pri Gorici; mentorica: Neda Mikuž
- 18 **Aljaž Šibav:** 1. r., OŠ Ivana Roba Šempeter pri Gorici; mentorica: Neda Mikuž
- 58 **Aleksandra Gregorič:** 1. r., OŠ Ivana Roba Šempeter pri Gorici; mentorica: Neda Mikuž
- 32 **Larisa Piculin:** 1. r., OŠ Ivana Roba Šempeter pri Gorici; mentorica: Neda Mikuž
- 10 **Elizabeta Šajina:** MOJ PRIJATELJ JE INVALID, 2. r., OŠ Ivana Roba Šempeter pri Gorici, POŠ Vogrsko; mentorici: Vanja Velišček in Katarina Tischer Gregorič
- 16 **Neli Šinigoj:** INVALIDI IN NEINVALIDI V VSAKDANJEM ŽIVLJENJU, 4. r., OŠ Ivana Roba Šempeter pri Gorici, PŠ Vrtojba; mentorica: Nadja Pahor Bizjak
- 24 **Učenci 3. A razreda (16 učencev):** OŠ Dobrovo; mentorica: Katarina Golob
- 33 **Jan Leskovšek Polak:** 3. r., OŠ Narodnega heroja Rajka, Hrastnik; mentorica: Urška Zoja Jeršin
- 51 **Teja Kostič:** 1. r., OŠ Tone Čufar Jesenice; mentorica: Elena Shikanich
- 49 **Alina Brižič:** INVALIDI V GOZDU, 4. r., OŠ Primoža Trubarja; mentorica: Vesna Potočnik
- 60 **Matej Podlinšek:** MOJA SOŠOLKA - INVALID, 8. r., OŠ Juričevega Drejčka; mentorica: Anica Erjavec
- 47 **Amir Tahič:** MOJ SOŠOLEC JE INVALID, 8. r., OŠ Juričevega Drejčka; mentorica: Anica Erjavec
- 49 **Lana Kunčič:** MOJ PRIJATELJ JE INVALID, 4. r., OŠ Mladika Ptuj; mentorica: Karmen Plavec
- 43 **Tina Esih:** NA KOŠARKAŠKI TEKMI, 6. r., OŠ Olge Meglič Ptuj; mentorica: Leo-nida Kralj
- 39 **Brina Hren in Tajda Ljubec:** INVALIDI, 8. r., OŠ Olge Meglič Ptuj; mentorica: Leonida Kralj
- 57 **Nuša Krapša:** SLEPA DEKLICA S PSOM, 3. r., OŠ Ljudski vrt Ptuj; mentorica: Darja Polner
- 13 **Nika Čeh:** BABICI POMAGAM ČEZ POMLAD, 1. r., OŠ Ljudski vrt POŠ Grajena; mentorica: Nada Sevšek
- 45 **Manca Kosem:** 2. r., OŠ Sava Kladnika Sevnica, POŠ Loka; mentorica: Marjeta Česnik
- 39 **Jakob Štigl:** 2. r., OŠ Sava Kladnika Sevnica, POŠ Loka; mentorica: Marjeta Česnik
- 21 **Dejan Resnik:** 2. r., OŠ Sava Kladnika Sevnica, POŠ Loka; mentorica: Marjeta Česnik
- 36 **Sara Šantej:** 3. r., OŠ Sava Kladnika Sevnica, POŠ Loka; mentorica: Marjeta Česnik
- 58 **Zoja Julija Gomboc:** 1. r., OŠ Sava Kladnika Sevnica, POŠ Loka; mentorica: Karmen Škapin
- 8 **Karin Morinc:** 1. r., OŠ Sava Kladnika Sevnica, POŠ Loka; mentorica: Karmen Škapin
- 40 **Tjaša Godec:** 1. r., OŠ Sava Kladnika Sevnica, POŠ Loka; mentorica: Karmen Škapin
- 12 **Maja Vetrlih:** INVALIDKA LILI V PARKU, 4. r., OŠ Mislinja POŠ Dolič; mentorica: Tatjana Senič
- 42 **Tilen Lopan:** 5. r., OŠ Pohorskega odreda Slovenska Bistrica; mentorica: Mira Tomažič
- 27 **Julija Rebernak:** 5. r., OŠ Pohorskega odreda Slovenska Bistrica; mentorica: Mira Tomažič
- 22 **Blaž Planinšek:** 7. r., OŠ Šalek Velenje; mentor: Boris Oblišar
- 55 **Špela Skubic:** POLEPŠAJMO DAN DRUG DRUGEMU, 9. r., OŠ Trebnje; mentori-ca: Tanja Dvornik
- 25 **Mateja Grabnar in Sonja Žavski:** POMOČ INVALIDOM, 5. in 8. r., II. OŠ Žalec (šola s prilagojenim programom); mentorica: Marjana Confidenti
- 23 **Miha Broz:** SOŽITJE, 8. r., II. OŠ Žalec (šola s prilagojenim programom); mento-rica: Marjana Confidenti
- 0V **Jernej Pečnik:** TO SE LAHKO ZGODI POVSOD, 8. r., II. OŠ Žalec (šola s prilago-jenim programom); mentorica: Marjana Confidenti
- 12 **Brina Svet:** 9. r., OŠ Prebold; mentorica: Breda Tekavc
- 44 **Klemen Kolenc:** 9. r., OŠ Prebold; mentorica: Breda Tekavc
- 28 **Ajda Vybihal:** INVALID IN HRIB, OŠ žalec POŠ Gotovlje; mentorica: Anja Krajnc Zakonjšek
- 30 **Ema Justin:** PIKNIK Z INVALIDOM, 7. r., OŠ Žiri; mentor: Andrej Mivšek
- 26 **Tajda Kopač:** BODI OBZIREN DO INVALIDOV, 7. r., OŠ Žiri; mentor: Andrej Miv-šek
- 34 **Sara Bevc:** 5. r., OŠ Gustava Šiliha Laporje; mentorica: Marjana Štern
- 41 **Marjanca Himelrajh Mally:** VODIM TE, 5. r., 2. OŠ Slovenska Bistrica; mento-rica: Ivana Frešer
- 55 **Karolina Tušek:** MI MED VAMI, 5. r., 2. OŠ Slovenska Bistrica; mentorica: Iva-na Frešer
- 6 **Oskar Kleindienst:** POMAGAM TI, 5. r., 2. OŠ Slovenska Bistrica; mentorica: Ivana Frešer
- 37 **Vanja Vidmar:** OBISKUJMO IN POMAGAJMO TISTIM, KI SO POTREBNI POMO-ČI, 6. r., OŠ Trebnje; mentorica: Marinka Mohorič
- 24 **Veronika Rednak:** OBISKALA SEM PRIJATELJICO, PP A, II. OŠ Žalec (šola s prilagojenim programom); mentorici: Brigita Mršič, Edita Rihar - Škoflek
- 26 **Mateja Jotič:** BABICA IN VNUČKA, jutranje varstvo, II. OŠ Žalec (šola s prilago-jenim programom); mentorica: Brigita Mršič
- 16 **Špela Podrzavnik:** 5. r., OŠ Radlje ob Dravi POŠ Remšnik; mentorica: Vlasta Pavlič
- 10 **Žiga Osvald:** 4. r., OŠ Ribnica na Pohorju; mentorica: Marija Lopert
- 38 **Nejc Kronaveter:** JAZ IN MOJ PRIJATELJ, 3. r., OŠ Juričevega Drejčka; men-torici: Milena Šrot, Nataša Krajnc
- 51 **Zarja Nemeč:** INVALIDKA, 6. r., OŠ Primoža Trubarja Laško; mentorica: Anita Drnovšek
- 14 **Ana Kovačič:** 4. r., OŠ Notranjski odred podružnica 11. maj Grahovo; mentori-ca: Ana Zebec
- 50 **Jošt Kavčič:** RIŠEM Z USTI, skup. Rdeči baloni, Vrtec Dornberk; mentorici: Mo-nika Mihelj in Mateja Volk
- 33 **Jan Krček:** 4. r., OŠ Antona Ingoliča Sp. Polskava POŠ Pragersko; mentorica: Majda Vaupotič
- 18 **Klara Lovrenčič Rak:** KAKO POMAGAM INVALIDU?, 4. r., OŠ Poljčane; mento-rica: Danica Žurga

PESMI

Stran

- 59 **Ksenija Strmičnik:** UPANJE, 2. letnik ekonomski tehnik, SŠ Slovenj Gradec; mentorica: Alenka Helbl, prof.
- 27 **Eva Bauer:** INVALIDI, 6. r., OŠ Trzin; mentorica: Marjana Anžič Galjot
- 11 **Žan Lukner:** INVALID RAZMIŠLJA, 4. r., OŠ Šentjanž pri Dravogradu; mentorica: Milena Jamer
- 46 **Ana Vidmar in Nina Levpušček:** INVALIDI SO ENAKI NAM, 4. r., OŠ Kanal; mentorica: Mimi Beguš
- 52 **Larisa Dugar:** NINA, 4. r., OŠ Kanal; mentorica: Andreja Krpan
- 6 **Anemari Fister:** MOJ PRIJATELJ JE INVALID, 6. r., OŠ Bakovci; mentorica: Olga Hodošek
- 22 **Stina Lah:** MOJ PRIJATELJ JE INVALID, 3. r., OŠ Olge Meglič Ptuj; mentorica: Barbara Majhenič
- 34 **Monja Sabotin:** INVALIDI, 6. r., OŠ Olge Meglič Ptuj; mentorica: Alenka Kandrič
- 31 **Petra Ferjan:** PODMLADEK RIBENSKIH GASILCEV, 4. r., OŠ prof. dr. Josipa Plemlija Bled - POŠ Ribno; mentorica: Meta Skumavec
- 42 **Matevž Benedičič:** JAKA IN ŽOGA, 4. r., OŠ prof. dr. Josipa Plemlija Bled - POŠ Ribno; mentorica: Meta Skumavec
- 19 **Amadeja Mahnič in Neža Trček:** PESEM INVALIDDOM, 7. r., OŠ Žiri; mentorica: Petra Novak
- 38 **Karolina Tušek:** TIŠINA, 5. r., 2. OŠ Slovenska Bistrica; mentorica: Ivana Frešer
- 15 **Miha Govedič:** NASVET, 5. r., 2. OŠ Slovenska Bistrica; mentorica: Ivana Frešer

SPISI

Stran

- 9 **Jana Matavž:** PODARIMO JIM SVOJ NASMEH IN ČAS, PV 2., Šolski center Slovenj Gradec in Muta; Mentorica: Andreja Breznik, prof.
- 54 **Lucija Skralovnik:** DRUGAČNI, A VENDAR ENAKI, PV 3., Šolski center Slovenj Gradec in Muta; Mentorica: Anica Ačko
- 25 **Vita Marinček:** VEM KAKO JE..., 5. r., POŠ Ihan; mentorica: Darja Erminio
- 56 **Ana Hribernik:** MOJ PRIJATELJ JE SLEP, 8. r., OŠ Šentjanž Pri Dravogradu; mentorica: Lilijana Ladra
- 14 **Alen Plimon:** INVALIDI IN NEINVALIDI, 9. r., OŠ Neznanih talcev Dravograd; mentorica: Darja Lesnik
- 29 **Elizabeta Božič:** DEKLE, 9. r., OŠ Solkan; mentorica: Dea Susič
- 7 **Ema Pšeničnik:** MOJ PRVI STIK Z INVALIDNIM ČLOVEKOM, 6. r., OŠ Koroška Bela; mentorica: Mojca Kavčič
- 32 **Jan Ostanek:** MOJ BRAT METOD, 4. r., OŠ Bakovci; mentorica: Andreja Gregorinčič
- 36 **Nika Šoštarič:** MOJ PRIJATELJ INVALID, 7. r., OŠ Olge Meglič Ptuj; mentorica: Tatjana Pungračič
- 13 **Jan Kavnik:** MOJA BABICA JE VEDNO NASMEJANA, 4. r., Druga OŠ Slovenj Gradec; mentorica: Boža - Božena Lesjak
- 40 **Maja Strmčnik:** INVALIDI, 8. r., OŠ Antona Aškerca Velenje; mentorica: Martina Hribernik
- 44 **Tjaša Slemenšek:** MOJ STRIC NE POTREBUJE VOZIČKA, 9. R., OŠ Antona Aškerca Velenje; mentorica: Alenka Meža - Hrvat, prof. slo. - soc.
- 48 **Mojca Napečnik:** MOJE PRVO SREČANJE Z DARJO, 8. r., OŠ Črna na Koroškem; mentorica: Milena Mesner
- 20 **Jošt Krivograda:** MOJ BRAT, 9. r., OŠ Črna na Koroškem; mentorica: Milena Mesner
- 50 **Lara Domej:** ŽIVLJENJE INVALIDA, 9. r., OŠ Mežica; mentorica: Mirjam Lapanja
- 17 **Sara Glušič:** MOJA SESTRA JE INVALID, 9. r., OŠ Franja Goloba Prevalje; mentorica: Marija Eremut
- 23 **Neža Verbovšek:** MOJA PRIJATELJICA IN SOŠOLKA JE INVALID. 9. r., OŠ Prežihovega VORANCA Ravne na Koroškem; mentorica: Vanja Benko

SEZNAM SODELUJOČIH ŠOL

- OŠ Toneta Šraja Aljoše, Nova vas
- OŠ Notranjski odred POŠ 11. maj, Grahovo
- OŠ Trzin
- PŠ Ihan
- VRTEC Dornberk, skup. RDEČI BALONI
- OŠ Radlje ob Dravi
- OŠ Remšnik
- OŠ Ribnica na Pohorju
- OŠ Šentjanž pri Dravogradu
- OŠ Neznanih talcev, Dravograd
- OŠ Kozara (šola s prilagojenim programom)
- OŠ Solkan
- OŠ Solkan, POŠ Grgar
- OŠ Čepovan
- OŠ Branik
- OŠ Milojke Štrukelj, Nova Gorica
- OŠ Kanal
- OŠ Ivana Roba, Šempeter
- OŠ Ivana Roba Šempeter pri Gorici, PŠ Vrtojba
- OŠ Ivana Roba Šempeter pri Gorici, PŠ Vogrsko
- OŠ Dobrovo
- OŠ Narodnega heroja Rajka, Hrastnik
- OŠ Koroška Bela, Jesenice
- OŠ Tone Čufar, Jesenice
- OŠ Primoža Trubarja
- OŠ Juričevega Drejkca
- OŠ Črna na Koroškem
- OŠ Franja Goloba Prevalje
- OŠ Prežihovega VORANCA Ravne na Koroškem
- OŠ Mežica
- OŠ Bakovci
- OŠ Muta
- OŠ Mladika Ptuj
- OŠ Olge Meglič Ptuj
- OŠ Ljudski vrt, Ptuj
- OŠ Ljudski Vrt POŠ Grajena
- OŠ prof.dr. Josipa Plemlija Bled - POŠ RIBNO
- OŠ Sava Kladnika Sevnica, POŠ Loka
- Druga OŠ Slovenj Gradec
- OŠ Mislinja
- OŠ Gustava Šiliha Laporje
- 2. osnovna šola Slovenska Bistrica
- OŠ Pohorskega odreda, Slov. Bistrica
- OŠ Antona Ingoliča, Spodnja Polskava - Pragersko
- OŠ Poljčane
- OŠ Antona Aškerca, Velenje
- OŠ Šalek, Velenje
- OŠ Trebnje
- II. OŠ Žalec (šola s prilagojenim programom)
- OŠ Prebold
- OŠ Žalec, POŠ Gotovlje
- OŠ Žiri
- Srednja šola Jesenice
- Šolski center Slov. Gradec in Muta
- Šolski center Slov. Gradec

Anemari Fister

6. r., OŠ Bakovci; mentorica: Olga Hodošček

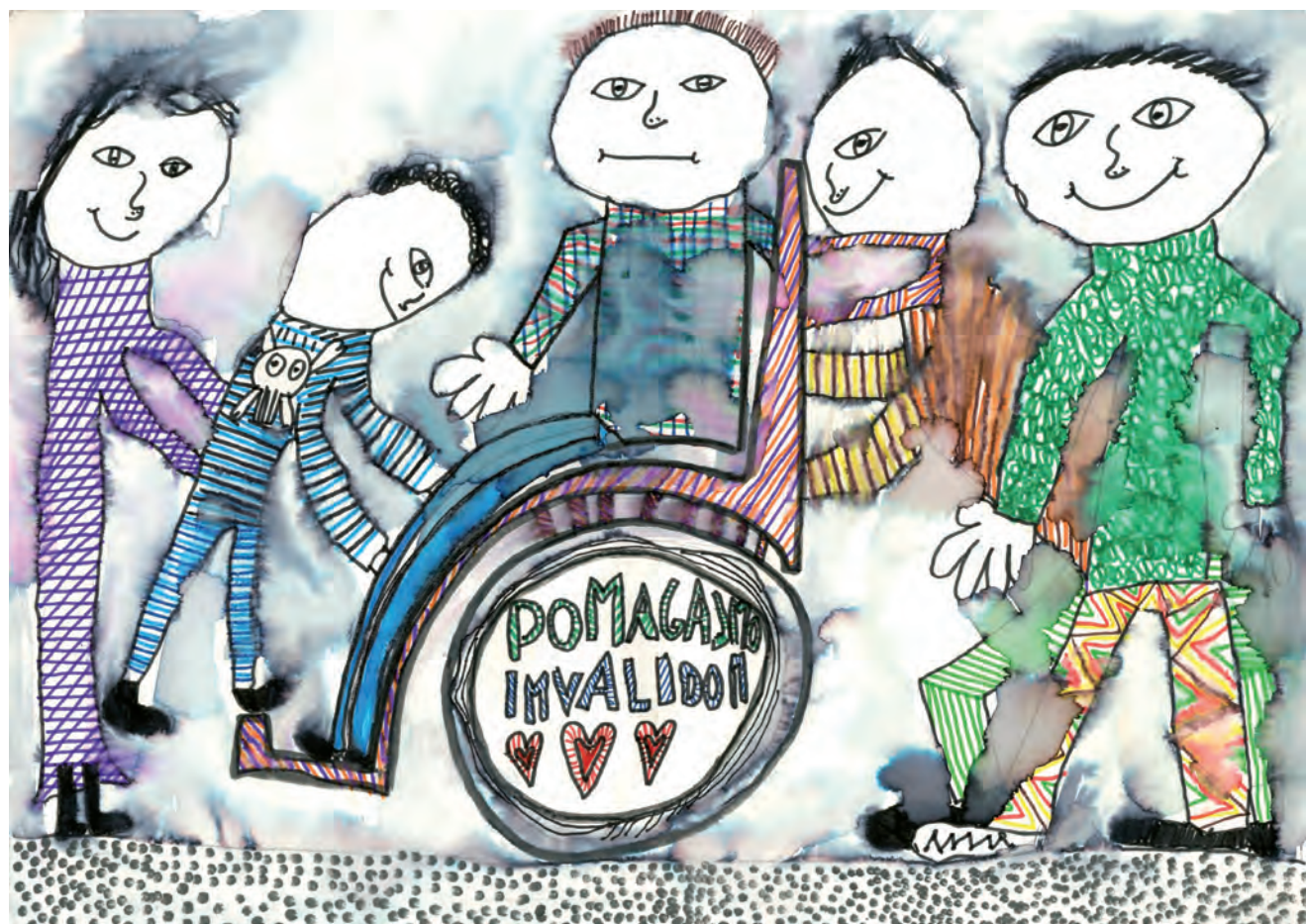
MOJ PRIJATELJ JE INVALID

Pomoči potrebni so
ljudje invalidi,
zato jim pomagajmo vsi.

Na žalost nekateri
ne morejo govoriti niti se
premikati, vendar pa
kaj drugega zmorejo.

Kljub temu lahko
tekmujejo,
paraolimpiki celo zmagujejo.

Čeprav drugačni so,
imajo enake pravice kot mi,
če srečaš invalida le,
hitro pomagaj mu ti.

Oskar Kleindienst: POMAGAJMO TI, 5. r., 2. OŠ Slovenska Bistrica; mentorica: Ivana Frešer

Emma Pšeničnik

6. r., OŠ Koroška Bela; mentorica: Mojca Kavčič

MOJ PRVI STIK Z INVALIDNIM ČLOVEKOM

Z invalidi se pogosto srečujemo v vsakdanjem življenju in vedno nanje gledamo s pomilujočimi očmi, z nekim strahom, da jih pa vseeno ne bi užalili glede njihove drugačnosti. Tudi jaz sem se jih včasih bala, ampak ta strah je bilo treba premagati, saj so invalidi prav tako ljudje, samo malce drugačni. Jaz sem to že zelo zgodaj spoznala.

Ko sem bila še majhna, sem velikokrat s staršema in bratcem obiskala otroško igrišče. Tam sva z bratcem na velikem šahovskem polju premikala ogromne črno - bele figure. Na tistem igrišču pa me je vedno zanimala še ena stvar - skupina starejših otrok, katero sta spremljala dva odrasla človeka. Bila sem zelo radoveden otrok, zato sem starša po tistem zasipala z vprašanji o tistih otrocih. Najprej sta bila pri odgovorih zadržana, nato pa sta mi povedala vse, kar sem želela. Po tistem pogovoru sem se šele zavedala, kako zelo sem lahko srečna, da sem takšna, kakršna sem in nenadoma me je obšla nepopisana žalost. Ta pogovor sem potem še nekaj časa premlevala.

Nekega dne smo zopet odšli na otroško igrišče. Z bratom sva odšla na šahovsko polje in se začela igrati. Ni minilo

dolgo časa, ko je do naju prišel nek fant. Hitro sem spoznala, da je bil to fant iz skupine starejših otrok in dveh vzgojiteljev. Najprej sem se ga zelo ustrašila, saj je govoril zelo nerazločno, iz ust pa mu je nekontrolirano tekla slina. A gledal je tako prijazno in kmalu sem spoznala, da ni razloga za strah, ker se je z nama hotel le igrati. Kar naprej je govoril, dokler ga ni poklical eden od vzgojiteljev in je moral oditi. Od takrat naprej ga nisem več videvala. Zaposlila sta me šola in plavalni treningi.

Ko sem se na bazenu nekega dne ravno pripravljala na trening, je skozi drsna vrata prišla skupina otrok. Med njimi je bil tudi fant z otroškega igrišča. Takoj sem ga prepoznala. Z vzgojitelji je cela skupina previdno odšla v vodo. Kako veseli so bili stika z vodo in norčavih skokov v bazen! V veselje mi jih je bilo gledati. Takrat sem spoznala, da ti ljudje potrebujejo zelo malo, da so srečni. Ni jim do elektronskih naprav in dragih oblek. Oni si želijo živeti v družbi iskrenih prijateljev, ki jih razumejo in so jim vedno pripravljene stati ob strani.

Emma Plesničar: 5. r., OŠ Solkan, POŠ Grgar; mentorica: Petra Jedrlinič

Karin Morinc: 1. r., OŠ Sava Kladnika Sevnica, POŠ Loka; mentorica: Karmen Škapin

Mojca Rusjan: MAVRIČNA IGRA S SOŠOLCEM NA INVALIDSKEM VOZIČKU, 2. r., OŠ Kozara Nova Gorica; mentorica: Tina Korče

Jana Matavž

PV 2., Šolski center Slovenj Gradec in Muta; mentorica: Andreja Breznik, prof.

PODARIMO JIM SVOJ NASMEH IN ČAS

Medsebojno razumevanje, sobivanje s soljudmi, pa naj bodo to sorodniki, znanci, prijatelji ali invalidi, razumem kot nekaj samoumevnega. Ko pomislimo na invalide, pa v mislih nehote zgradimo nevidni zid, čeprav globoko v sebi le pomislimo na njihove želje, cilje, nesrečno usodo - na življenja, ki se nam zdijo kilometre stran od nas, a so hkrati tako blizu. Zdi se nam, da smo v svojem popolnem svetu varni, vsak trenutek je skrbno načrtovan, sebično hitimo življenju naproti, korak se ne ustavi ob pomoči potrebnih. Če jih slučajno srečamo na ulici, gledamo stran (ker vemo, da ni lepo strmeti v njih), čutimo nelagodje, krivdo, kot da bi povzročili vso nesrečo tega sveta mi. Koliko prijaznih besed nam ostane v grlu, ker se bojimo, da ne bomo zveneli čudno? Koliko dobrih del ne bo nikoli storjenih, ker nočemo, da se počutijo usmiljenja vredni? Koliko glasov o vrednotah, smislu življenja, prijateljstva bo za vedno ostalo v glavah invalidov, ki se bojijo spregovoriti, ker ne bi bili slišani? Koliko nam lahko zaupajo? Koliko lahko mi damo njim? Je pomembno? Ni kakovost pomembnejša od količine? Se ne bi bilo smiselno osredotočiti na medsebojno sodelovanje in začeti sestavljati mozaik različnih barv in odtenkov življenja, zgodb, ki bi morda obudile mnoge ljudi, da bi začeli razmišljati drugače?

Lepo bi bilo, če bi obstajalo še več društev, organizacij, skupnosti, ki bi organizirale skupna srečanja, družabne igre, likovne delavnice, ustvarjalne krožke ipd. Na tak način bi se lahko z invalidi družili spontano, zabavno in povsem naravno, poleg tega pa bi zagotovo našli skupne interese in se s kom celo spoprijateljili. Verjamem, da se lahko drug od drugega ogromno naučimo, kljub temu, da imajo drugačno življenje.

Organiziramo lahko daljše sprehode v naravi in izlete po Sloveniji, skupaj lahko gledamo filme in kasneje o njih razpravljamo, pripravimo lahko družabne večerje in potem zaspim o ob njihovih zgodbah iz življenj. Vse to in še več. Takšna organizacija bi bila najbrž povsem neprofitna (brezplačna) in bi delovala izključno z dobro voljo ljudi, ki jim je mar. Ravno posamezniki - prostovoljci lahko sami storimo ogromno.

Če imamo sorodnika, znanca ali prijatelja, ki je invalid, je najbolje, da je naš odnos z njim povsem neprisiljen in da jih obravnavamo kot ene izmed nas - kot neinvalidi, jim damo vedeti, da smo tam, če nas potrebujejo oz. mi potrebujemo njih. Lahko se tudi vključimo v njihova življe-

nja, se zanimamo za njihove cilje, interese, predvsem pa je pomembno, da jim nudimo podporo in ljubezen v najlepšem pomenu besede. To potrebujejo še bolj kot mi. Dotaknimo se njihovih življenj tako ali drugače, le dotaknimo se jih, ni pomembno kako. Ne glejmo proč! Podarimo jim svoj čas, svojo pozornost, svoj iskreni nasmeh.

Veseli me, da v Sloveniji obstaja gibanje invalidov »Še vedno vozim - vendar ne hodim«, ki uspešno deluje že pet let. Mlade voznike iskreno svarijo, naj bodo na cestah previdni, da ne bi končali enako kot so sami - na vozičku. Ne samo, da je za vsem tem čutiti močno željo po pomoči, ampak tudi potrebo osrečiti drugega, mu prihraniti nepotrebno trpljenje, prižgati upanje, da se morda nekatera življenja ne bodo končala nesrečno. V tem je čar. Se samo oni tako zanimajo za nas ali tudi mi kdaj pomislimo nanje? Zaradi njihovih sanj, ciljev, prijateljstev, možnosti, življenjskih pričakovanj in upanj se dvigajo visoko nad nami in nam dajejo upanje, da živimo srečno, saj smo ljudje, ki imamo (še) vse na tem svetu. In lahko bi bili bolj hvaležni za ta svarila in nasvete.

Invalidi tipajo, iščejo sodelovanje, ljubezen, želijo zgraditi most med razlikami, med sabo in nami, da bi postali eno, da bi se razlike stopile v nepomemben ostanek preteklosti in bi vsi zaživeli znova - osvobojeni mišljenj, da smo drugačni. Nismo drugačni, samo navidezno ločeni, saj jim žal marsikaj v življenju predstavlja ovire in omejitve, ki jih sami ne morejo premostiti. In ne samo ovire, tudi prikrajšanost in potisnjenost na rob pri zaposlovanju, izobraževanju, sodelovanju pri različnih dejavnostih in pri zagotavljanju mobilnosti. Žal se družba do njihovih potreb večinoma obnaša mačehovsko.

Kar predlagam je to, da bi na individualni ravni delovali čim bolj ljubeče, neprisiljeno sočutno in prijazno predvsem v odnosu do ljudi, ki sta jih narava ali nesrečno naključje prikrajšala za običajno življenje. Če ne moremo sodelovati v nobeni skupnosti oz. društvu za pomoč invalidom, je to največ, kar lahko za zdaj naredimo.

Srčno upam, da bo v prihodnosti več možnosti za druženje invalidov in neinvalidov, za spoznavanje, igro in ustvarjanje. In vsak mora začeti pri sebi - mora se ozreti naokrog in zaznati ljudi, ki so potrebni pomoči, podpore ali le tople bližine sočloveka.

Elizabeta Šajina: MOJ PRIJATELJ JE INVALID, 2. r., OŠ Ivana Roba Šempeter pri Gorici, POŠ Vogrsko;
mentorici: Vanja Velišček in Katarina Tischer Gregorič

Žiga Osvald: 4. r., OŠ Ribnica na Pohorju; mentorica: Marija Lopert

---

Žan Lukner

4. r., OŠ Šentjanž pri Dravogradu; mentorica: Milena Jamer

INVALID RAZMIŠLJA

Ob ognju sedim,
z rokami si podpiram utrujeno glavo.

Zakaj prav jaz, zakaj ravno jaz?

Postal sem invalid.

In razmišljam.

Da, imam srečo, da imam tebe,
kjer se počutim varno, mirno.

Vedno me sprejmeš v svoj objem.

Mi prisluhneš, tolažiš.

Pa ne glede na to, da sem invalid.

Hvala ti!

Aljaž Štrukelj: 6. r., OŠ Milojke Štrukelj Nova Gorica; mentorica: Barbara Kožlin

Brina Svet: 9. r., OŠ Prebold; mentorica: Breda Tekavc

Maja Vetric: INVALIDKA LILI V PARKU, 4. r., OŠ Mislinja POŠ Dolič; mentorica: Tatjana Senič

Jan Kavnik

4. r., Druga OŠ Slovenj Gradec; mentorica: Boža - Božena Lesjak

MOJA BABICA JE VEDNO NASMEJANA

Življenje je lepo, ko je takšno, kot si ga želimo. Takrat, ko pa te kdo onesreči ali pa ti v šoli ne gre po načrtih in nimaš svoje najljubše igrače, se ti zazdi, da je konec sveta.

Velikokrat pa pozabimo, da je zdravje najbolj pomembno. V mojem kratkem življenju sem videl že veliko invalidov. Invalidi imajo enake pravice kot mi. Poznamo več vrst invalidov. Nekateri se rodijo invalidi, drugi zbolijo ali pa se jim v življenju zgodi nesreča in jim vse postavi na glavo. Nikoli ne veš za katerim vogalom te čaka nevarnost. Lahko traja le sekundo, pa pristaneš v bolnišnici in razblinijo se tvoje sanje.

Bil je sončen dan in odpravljali smo se na sprehod, ko je zazvonil telefon. Pretresla nas je vest o nesreči, še bolj pa zdravnikovo sporočilo. Moja babica je postala invalid. Spominjam se je polno energije in vso nasmejana, ko sva

hodila v hribe in igrala nogomet. Velikokrat je prišla k nam na počitnice. Rada je kolesarila, prevozila je celo Slovenijo in se udeleževala mnogih maratonov. Na zadnjem maratonu je dobila priznanje za naj starejšo udeleženko, takrat pa še ni vedela, da je to njen zadnji maraton. Na poti domov je spregledala slabo označeno oviro na cesti in močno padla. Do takrat nisem vedel, da se lahko pri vožnji s kolesom tako močno poškoduješ, da ne moreš več hoditi. Babica je prestala veliko pregledov in operacij. Vesel sem, da je dedek tako skrben in prijazen, da ji pomaga.

V sem invalidom in bolnim na svetu želim, da bi imeli nekoga, ki bi zanje tako skrbel, kot dedek skrbi za mojo babico. Kljub vsemu imam babico zelo rad. Še pogosteje jo obiskujem, saj me sedaj še bolj potrebuje. Vesel sem, da je tako močna in še vedno nasmejana.

Nika Čeh: BABICI POMAGAM ČEZ POMLAD, 1. r., OŠ Ljudski vrt POŠ Grajena; mentorica: Nada Sevšek

Alen Plimon

9. r., OŠ Neznanih talcev Dravograd; mentorica: Darja Lesnik

INVALIDI IN NEINVALIDI

Invalidnost ni tabu, kot je to veljalo nekoč. Naučili smo se živeti in sprejemati ljudi, ki so drugačni, ki živijo v svojem okolju in ki ne morejo preživeti brez tuje pomoči. Vse več je medijev, ki nas informirajo, vse več je literature, ki nas osvešča. Invalidnost je postala del družbe in mnogim je odprla oči.

Odraščam v družini, ki ceni človeka ne glede na njegov izgled, vero ali drugačnost. Mama je prostovoljno delala v enem izmed društev, kjer bivajo paraplegiki in invalidi. Dejala je, da so to ljudje, polni ljubezni, ljudje, ki ne poznajo sovraštva in zamer. Hrepenijo po naši pozornosti, naši ljubezni in bi dali vse za nekaj minut pogovora in topla besedo. Mnogi so izolirani od okolice. Živijo v svetu, ki so si ga ustvarili sami, v svetu brez vojn in nasilja. Edino, kar občutijo, so pogledi ljudi, ki jih ne sprejemajo kot sebi enakim, ki jih gledajo s pomilovanjem in prezirom. To so posebneži, ki se zdijo nekaj več in ki za štirimi zidovi počnejo stvari, ki jih nekateri niti sanjati ne upajo. Ne vidijo teh ljudi, teh nežnih duš, ki so tako skromne in posebne, da bi lahko bile ogledalo slehernega izmed nas. Čeprav na svoji

koži občutijo krivice, so še edini, ki verjamejo v poštenost in dober konec. Verjamejo, da za vsakim dežjem posije sonce in da je za vsakim tunelom luč. Oni nas bodrijo in opogumljajo, sploh, ko smo že zdavnaj obupali. Življenje v sožitju in vzajemnosti? Da, možno je, če nosimo ljubezen v srcu, če znamo sprejemati drugačnost. Vse ostalo je utvara, tiščanje glave v pesek in prekrivanje resnice. Ne zavedamo se, da lahko že jutri delimo isto usodo, da lahko v trenutku pristanemo na obrobju družbe, pozabljeni celo od tistih, ki smo jim nekoč pomenili vse.

Odprimo srce in podajmo roko. Življenje v harmoniji, življenje z ljubeznijo. To so stvari, ki jih potrebujemo, dejanja, ki nas delajo velikane. Kaj je lepšega kot pozdrav, nasmehek osebe, ki te spoštuje, ki ti je hvaležna? Ni je lepše topline, ki ti takrat oblije srce. Tako se počutim, ko z mamino obiščem skupnico teh ljudi. Njihova brezpogojna ljubezen, tekmovalnost za stisk roke in tistih nekaj minut pozornosti. Stvari, ki jih je tako lahko dati, ki ne zahtevajo ničesar, pa vseeno nekemu pomenijo vse.

Ana Kovačič: 4. r., OŠ Notranjski odred podružnica 11. maj Grahovo; mentorica: Ana Zebec

Miha Govedič

5. r., 2. OŠ Slovenska Bistrica; mentorica: Ivana Frešer

NASVET

Ne hodi sam po poti,
pomagal ti bom v samoti.
Dal ti bom roko v pozdrav
in tvoj čas bom s srečo koval.

Ne hodi sam po poti,
veliko jaz poznam poti.
Koraki moji ob tebi
te bodo vodili iz samotnih dni.

Ne hodi sam po poti!
Le jaz pokazal ti bom pot
in tisoče lepot.

Mojca Ledinek: 5. r., OŠ Radlje ob Dravi; mentorica: Vlasta Pavlič

Špela Podrzavnik: 5. r., OŠ Radlje ob Dravi POŠ Remšnik; mentorica: Vlasta Pavlič

Neli Šinigoj: INVALIDI IN NEINVALIDI V VSAKDANJEM ŽIVLJENJU, 4. r., OŠ Ivana Roba Šempeter pri Gorici, PŠ Vrtojba; mentorica: Nadja Pahor Bizjak

Sara Glušič

9. r., OŠ Franja Goloba Prevalje; mentorica: Marija Eremut

MOJA SESTRA JE INVALID

Pisala bom o svoji starejši sestri Tanji, ki je invalid.

Rodila se je gluha. Pri štirih letih je dobila polžev vsadek, s pomočjo katerega danes dobro sliši. Težave pa ima z razumevanjem. Najraje se pogovarja z eno osebo, pri tem si pomaga z branjem z ustnic.

Tanja, ki je sicer štiri leta starejša od mene, se je skupaj z mano začela učiti besede. Vsako leto je bolj napredovala in skupaj smo se veselili njenega napredka.

Proti koncu osnovne šole so potrdili, da ima Tanja tudi Aspergerjev sindrom in hude težave z očmi. Njen vidni kot se manjša. Na zadnjem pregledu so povedali, da ima 30 % vida, vidni kot pa je le 3 stopinje.

Kljub vsem težavam je Tanja zelo uspešna dijakinja 3. letnika Srednje šole Slovenj Gradec in Muta, program ekonomski tehnik. Lani se je še posebej dobro izkazala na tekmovanju iz računovodstva. Na državnem tekmovanju je osvojila zlato priznanje, bila je namreč druga v Sloveniji. Poleg tega je osvojila še srebrno priznanje iz znanja o sladkorni bolezni in srebrno priznanje iz matematike.

Tanja bi zelo rada bila uspešna tudi pri športu, tako kot jaz in najina mlajša sestra Petra. Prav v 9. razredu si je tako zelo želela stati na stopničkah na šolskem krosu. Tek je večkrat in pridno trenirala, vendar ji kljub temu ni uspelo stopiti na stopničke.

Ker je bila Tanja tako zelo razočarana na krosu, je mama predlagala, da naj bi tekmovala z invalidi. To ji je bilo všeč. Začeli smo brskati po spletu, kjer smo našli primerne tekme za Tanjo. Že v 9. razredu se je udeležila državnega atletskega tekmovanja in osvojila dve zlati in eno srebrno medaljo. Bila je presrečna. Pozneje je šla še na tekmovanje v namiznem tenisu, kjer je osvojila 3. mesto. Od takrat naprej ima sama skrb in spremljala vsa tekmovanja. Med invalidi tekmuje tudi v plavanju, pozimi pa še v smučanju.

V začetku je tekmovala v kategoriji gluhih in naglušnih, sedaj pa v kategoriji slepih in slabovidnih.

Tanja bi zelo rada tekmovala tudi v športnem plezanju, tako kot midve s Petro. S Petro sva že dve leti hodili na mednarodno tekmo v Italijo, v Arco. Mama je že lani zasledila, da je v Arcu potekala tekma za invalide. Ko pa smo letos prijavljali Petro na tekmo v Arco, jaz sem za to tekmo že prestara, je Tanja sama zasledila tekmo za invalide - PARACLIMBING. Takoj se je začela zanjo zanimati.

Mamo je gnjavila tako dolgo, da je klicala na vse konce, da bi jo lahko prijavili na tekmo. Glede prijav pa ni bilo tako

enostavno. Lahko se je prijavila le preko planinske zveze. Še prej pa smo jo peljali v Prestranek na preizkus plezanja. Trener je bil s Tanjinim plezanjem zadovoljen in Tanja je bila kandidatka za tekmo v Arco. Tekme se je zelo veselila, saj si je vedno želela tekmovati v plezanju. Sledilo je še ogromno klicev po telefonu in sporočil po elektronski pošti, preden je Tanja šla na tekmo.

Tanja je doma čez poletje pridno trenirala plezanje. Ena sama želja ji je bila, da bi osvojila medaljo. Čakala je in gledala po internetu, kdaj bo na zaslonu prebrala svoje ime med prijavljenimi. Ko smo natančno prebrali navodila, smo ugotovili, da je dan pred tekmo registracija in medicinska kontrola. Z zdravniki smo se posvetovali, če je Tanja v pravi kategoriji. Medicinska dokumentacija je romala v Italijo in spet nazaj. Sedaj je bila že prijavljena, kljub temu, da je že rok za prijavo zdavnaj potekel. V se je bilo urejeno in Tanja se je že veselila tekme, ko so nam sporočili, da tekmuje sicer lahko v svoji kategoriji, vendar ne bo nobene medalje, ker je bila v svoji kategoriji sama.

Odločili smo se, da Tanja ne bo šla na tekmo. Dan pred tekmo pa se je vse uredilo. Dobili smo sporočilo, da se tekme lahko udeleži, ker bodo kategorije združene. Mama je vse uredila in se dogovorila s trenerji. Zagotovila jim je, da Tanja pride naslednji dan na tekmo. Ata si je moral v službi urediti zamenjavo. Skratka vse smo naredili, da bi Tanji omogočili tekmo.

V petek, 6. septembra sta se ata in Tanja v zgodnjih jutranjih urah, malo pred poldrugo uro, odpravila na tekmo v Arco. Vse je šlo kot po maslu. Tanja je osvojila 2. mesto. Vsi smo bili presrečni, najbolj pa Tanja. Doma smo ji pripravili presenečenje. Na vseh koncih so viseli letaki o Tanji, na katerih ni manjkalo čestitk... Medalje nam ni mogla pokazati takoj, ker jo je dobila čez nekaj dni po pošti. Pokazala pa nam je lepo majico, s slovenskim grbom, torej majico slovenske reprezentance, ki jo je dobila od slovenskih trenerjev. To majico je imela oblečeno pri plezanju in na podelitvi, saj je zastopala Slovenijo.

Tanja je bila zelo navdušena. Rada bi šla še na tekmo v London in v Francijo. Ker pa je to zelo daleč in posledično s tem so povezani precejšnji stroški, smo se žal morali odločiti, da letos ti dve tekmi izpusti. Bo pa drugo leto zagotovo šla na svetovno prvenstvo v Španijo, skupaj s slovensko reprezentanco. O tej novici pa bom pisala naslednjič.

Tanja je oseba, ki točno ve, kaj hoče. Za sebe si vse »zrihta«. Rada ima red. Vedno se drži dogovorov. Razjezi pa jo,

če se jih drugi ne držimo. Pri domačih nalogah in učenju se trudi in je zelo natančna in delavna. V šoli je lepo sprejeta. Sošolci in učitelji ji pomagajo. Če je pisava premajhna, dobi povečano. Če izgubi kakšno stvar, ji jo pomagamo najti. Drugače pa je prava športnica. Dnevno se ukvarja s športi: plezanjem, plavanjem, tekom ali hišnim kolesom.

Letos ima učno pomoč preko zveze slepih in slabovidnih. To pomoč izkoristi pri učenju in domačih nalogah, saj sta mama in ata že preveč obremenjena. Poleg tega pa ji učno pomoč nudi tudi teta Marija, sestrična pokojne babice in naša sosedka.

Tanjo imam kljub drugačnosti rada. Vedno ima skrb za moje in Petrine tekme. Ona je tista, ki je vedno z vsem na tekočem. Zelo nama privoščiči dobre uvrstitve in se z nama veseli. Učila naju je tudi snov za tekmovanje iz znanja sladkorne bolezni. Velikokrat pa prav ona potrebuje mojo pomoč. Tanji pomagam poiskati kaj iz omare, hladilnika, v temi jo primem za roko in jo opozarjam na stopnice.

Tanja je tista, ki je dokazala, da se z vztrajnostjo marsikaj doseže.

Aljaž Šibav: 1. r., OŠ Ivana Roba Šempeter pri Gorici; mentorica: Neda Mikuž

Klara Lovrenčič Rak: KAKO POMAGAM INVALIDU?, 4. r., OŠ Poljčane; mentorica: Danica Žurga

Amadeja Mahnič in Neža Trček

7. r., OŠ Žiri; mentorica: Petra Novak

PESEM INVALIDOM

Invalid je oseba
Na katero se malo drugače gleda.
Voziček prevaža sem in tja,
A po stopnicah kar tako se ne vda.
Ljubezen pa še vseeno izražati zna,
In vsak prijatelj rad ga ima.
Dober po srcu, vedno vesel,
Objema ga sreča, da bi kar zapel,
Moder je bil, z vozičkom se za puncami
je vedno podil.

Aleksej Krstič: Z INVALIDOM SE ŠPORTNO UDEJSTVUJEŠ, 3. r., PŠ Ihan; mentorica: Matejka Perne Lisjak

Jošt Krivograda

9. r., OŠ Črna na Koroškem; mentorica Milena Mesner

MOJ BRAT

Bila je sobota, 23. oktober 1988. Navaden, turoben jesenski dan. Dan, ki je bil usoden za mojega brata Danila, takrat starega komaj dobrih 20 let. Usoda se je z njegovim življenjem kruto poigrala. Kot pešca ga je zbil voznik osebnega avtomobila. Dobil je hude poškodbe, zlom 5. in 6. vratnega vretenca, posledično je paraplegik, za vedno priklenjen na invalidski voziček.

Mene takrat še ni bilo na svetu, vendar sta mi o tem večkrat pripovedovala starša. Njega o nesreči sicer ne sprašujem, vendar je pogovor že stekel v tej smeri in mi je povedal, kako težko se je sprijaznil z dejstvom, da nikoli več ne bo mogel hoditi. Najbolj strah ga je bilo, da bo za vedno popolnoma odvisen od drugih.

Dejal je, da je bilo spoznanje, da bo za vedno priklenjen na invalidski voziček, na začetku zanj hud šok. Zelo težko se je soočil z resnico, da ne bo mogel nikoli več stopiti na noge, igrati nogometa, plesati, smučati, kolesari. Življenje se mu je v hipu sesulo, bili so veliki problemi in stresi. Po letu ali dveh pa se je sprijaznil, da bo preostanek življenja preživel na vozičku in vedel, da mora svoje življenje sestaviti nazaj ter ga živeti najbolje, kolikor je le mogoče. To mu je vsekakor uspelo, saj trenutno živi življenje, ki bi mu ga lahko marsikdo zavida!

Po operaciji hrbtenice je bil kar nekaj časa na rehabilitaciji v Soči. Tam je spoznal medicinsko sestro, ki je sedaj njegova žena. Imata hčerko, ki letos končuje zadnji letnik gimnazije.

Zaposlen je pri avtobusnem podjetju ARRIVA s polovičnim delovnim časom. Dela na blagajni, prodaja karte, izdeluje delavske in študentske vozne karte, pobira vozovnice, vodi blagajniške dnevnik in drugo.

Kadar je lepo vreme, se v službo in na sprehod pelje z vozičkom. V slabem vremenu pa se pelje z avtom, ki je prilagojen zanj. Tako se počuti neodvisnega.

Po službi doma kuha, pospravlja, pomiva. Skratka, živi običajno družinsko življenje

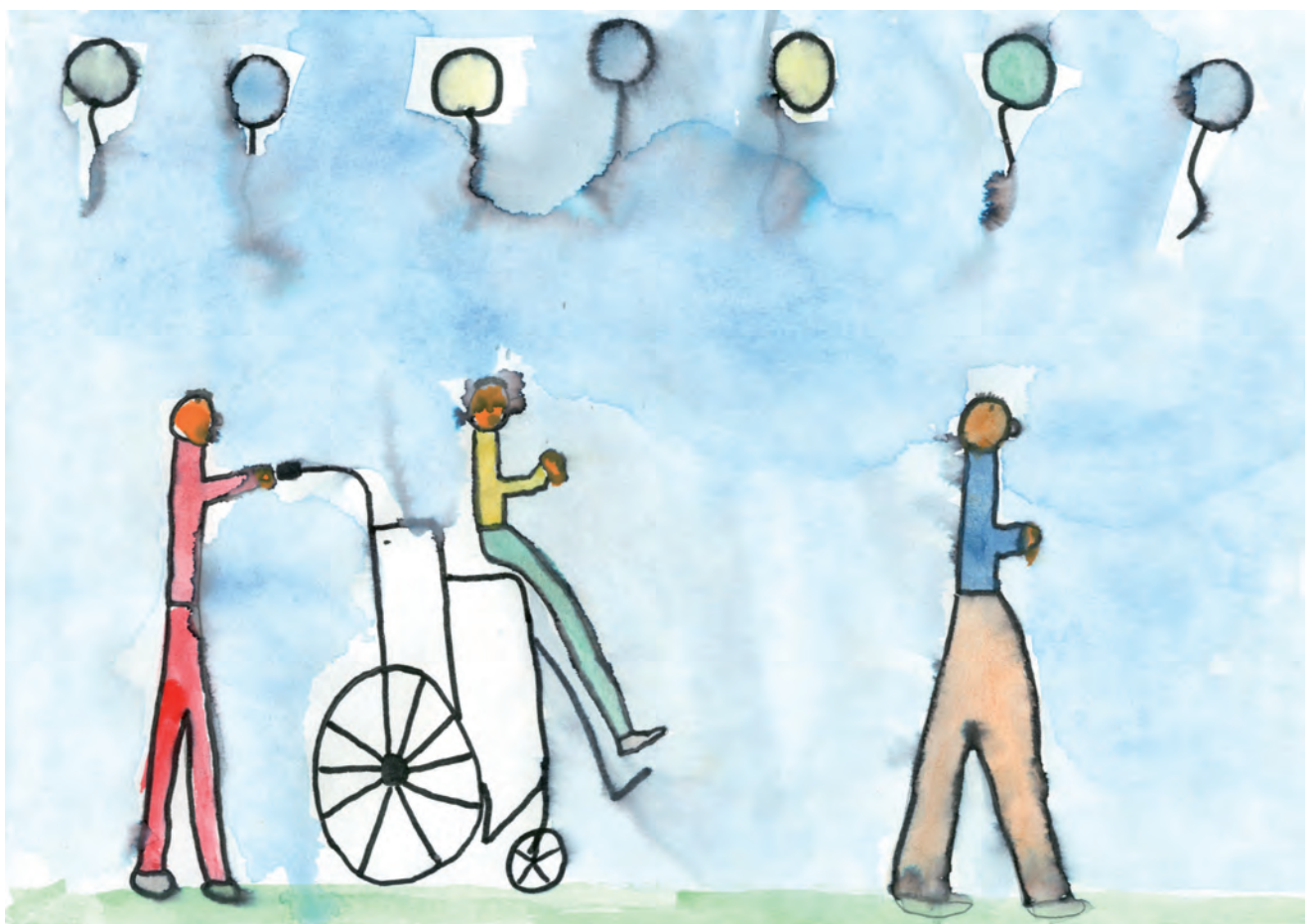
V prostem času se rekreira, družni se s prijatelji, keglja. Poleti se občasno ukvarja z atletiko za invalide, pozimi pa enkrat tedensko plava v bazenu. Igra tudi košarko. Aktiven je v društvu paraplegikov, sodeluje z invalidsko organizacijo in z drugimi društvimi invalidov.

Čeprav je na vozičku, lahko kljub temu živi tako kot tisti, ki nikoli niso vedeli in občutili, kako je biti invalid.

Razen tega, da je priklenjen na invalidski voziček, drugih problemov nima in živi aktivno vsakdanje življenje. Pravzaprav niti invalidskega vozička več ne jemlje kot problem, temveč kot vsakodnevni pripomoček za življenje. Pot do tega pa vsekakor ni bila lahka. Potrebna je bila močna volja do življenja, ljubezen do samega sebe, pomagale pa so tudi vzpodbudne ter tople besede družine in prijateljev.

Neja Pavčič: 5. r., OŠ Toneta Šraja Aljoše Nova vas; mentorica: Pavla Ponikvar

Dejan Resnik: 2. r., OŠ Sava Kladnika Sevnica, POŠ Loka; mentorica: Marjeta Česnik

Aljoša Intihar: 5. r., OŠ Toneta Šraja Aljoše Nova vas; mentorica: Pavla Ponikvar

Stina Lah

3. r., OŠ Olge Meglič Ptuj; mentorica: Barbara Majhenič

MOJ PRIJATELJ JE INVALID

Stopam po cesti,
gledam naprej,
misli mi tekajo
kar naprej.

Naenkrat ozrem se,
zaustavim pogled,
ko vidim fantiča
ležati na tleh.

Takoj priskočim,
podam mu roko,
a njemu zarosi
se bolno oko.

Takrat sva spoznala
toploto srca,
prijatelja postala
sva prava midva.

Blaž Planinšek: 7. r., OŠ Šalek Velenje; mentor: Boris Oblišar

Neža Verbovšek

9. r., OŠ Prežihovega Voranca Ravne na Koroškem; mentorica: Vanja Benko

MOJA PRIJATELJICA IN SOŠOLKA JE INVALID

Tanja, štirinajstletnica, je moja sošolka in najboljša prijateljica. Rodila se je z okvaro vida. Njena bolezen se imenuje glavkom. Na prvi pogled je nekoliko drugačna, a ko jo spoznaš, ugotoviš, da se čisto nič ne razlikuje od ostalih vrstnikov. Je preprosta, prijazna, pametna in zelo zabavna. Ob njej se vedno nasmejim. Pozna se že od prvega razreda, vendar se takrat še nisva toliko družili.

Pomagati sem ji začela v četrtem razredu in od takrat naprej sva veliko skupaj. Druga drugo pozna zelo dobro in obljubili sva si, da bova prijateljici tudi po končani osnovni šoli, ko ne bova več sošolki.

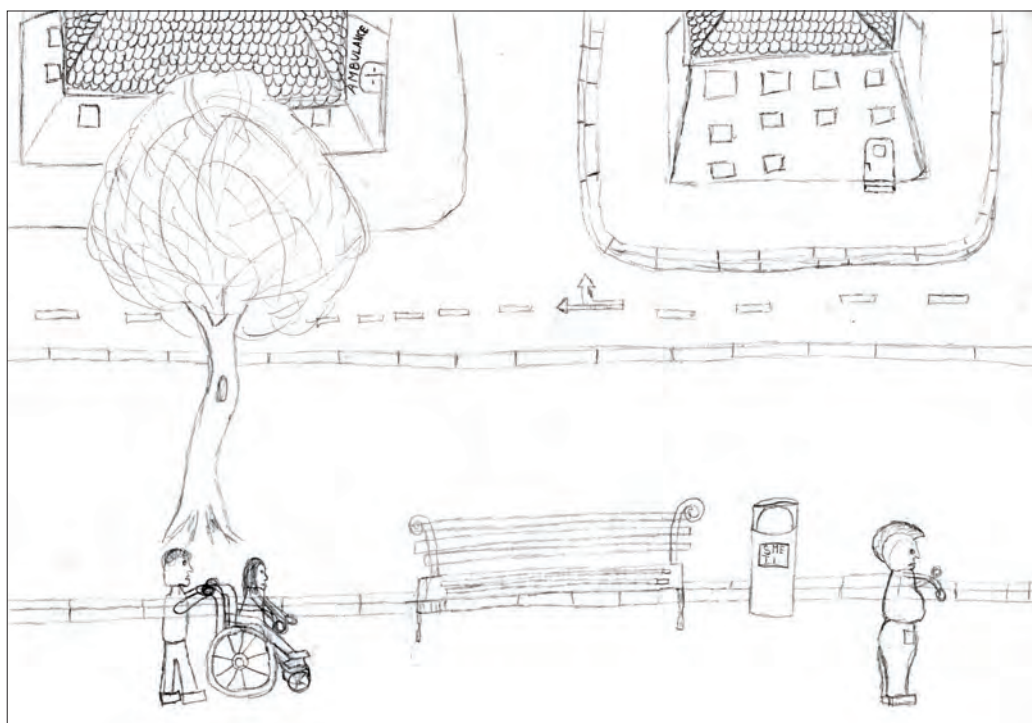
Kadar je ni v šoli, ker manjka zaradi zdravstvenih razlogov, ji posodim zvezke, da si prepiše snovali ji mama vse prepokira. Zaradi bolezni je bila že večkrat v Ljubljani in tudi v Londonu, kjer so ji operirali oči. A splet okoliščin je tak, da se ji stanje nikakor ne izboljšuje in zato vedno rabi pomoč. Tudi v šoli. Ko gre po hodniku, jo primem pod roko, saj so nekateri hodniki včasih precej temni, med odmorom, ko gremo iz učilnice v učilnico, je tudi gneča. Pomagam ji v vsaki situaciji, če je le mogoče.

Že nekaj let za natečaje Društva invalidov pišemo o Tanji, saj je del našega vsakdanjega življenja. Različne učenke so me spraševale, kako sodelujeva in kako sva povezani,

Tanja je pisala o sebi, pisali smo o njej. Vedno povem, da smo jo v razredu sprejeli kot sebi enako in ji nihče še nikoli ni rekel žal besede zaradi njenega slabega vida. Vesela sem, da jo vsi sprejemajo in da je sama tako pozitivna.

Zaradi slabovidnosti se ji učitelji več posvečajo, ji pomagajo. Ostali zaradi tega niti ne pomislimo, da smo zato za kaj prikrajšani. Tanja ogromno dela na računalnik. Pri učerju ji popoldne pomaga mama, ona ji snov prebere, Tanja pa ponovi. Midve se bolj druživa v času pouka, saj imava popoldne vsaka svoje obveznosti, poleg tega pa ne živiva blizu. Tanjo sem ob tej priložnosti, ko sem razmišljala in pisala o najinem prijateljstvu in sodelovanju, vprašala, kako se trenutno počuti v šoli, kje namerava nadaljevati šolanje in kaj počne v prostem času. Povedala mi je, da se v šoli dobro počuti. Zna že uporabljati Braillovo pisavo in prenosni računalnik, na katerega si piše zapiske, seveda pa poskuša čim bolj slediti razlagi učiteljev in učiteljic. Po končani osnovni šoli namerava šolanje nadaljevati na ravenski gimnaziji, nato pa v Ljubljani (do)študirati psihologijo. Upa, da ji bo uspelo uresničiti zastavljene cilje. V prostem času posluša glasbo, se družii s prijatelji, s starši pa radi gredo na operne in baletne predstave.

Želim ji, da se ji sanje uresničijo in da bo v življenju srečna.

Miha Broz: SOŽITJE, 8. r., II. OŠ Žalec (šola s prilagojenim programom); mentorica: Marjana Confidenti

Veronika Rednak: OBISKALA SEM PRIJATELJICO, PP A, II. OŠ Žalec (šola s prilagojenim programom);
mentorici: Brigita Mršič, Edita Rihar - Škoflek

Učenci 3. A razreda (16 učencev): OŠ Dobrovo; mentorica: Katarina Golob

Vita Marinček

5. r., POŠ Ihan; mentorica: Darja Erminio

VEM KAKO JE...

Moja sestrična Maja je stara 21 let. Ko je bila stara 2 leti, sta teta in stric opazila, da z njo nekaj ni v redu. Zdravniki so ugotovili, da Maja nikoli ne bo taka kot drugi otroci. Maja ne more skrbeti zase, zato je med tednom v posebni šoli. Z Majo skupaj gledava TV, greva na vrt in se smejiva. Zelo se zabavava in dobri prijateljici sva. Res je, da se Maja

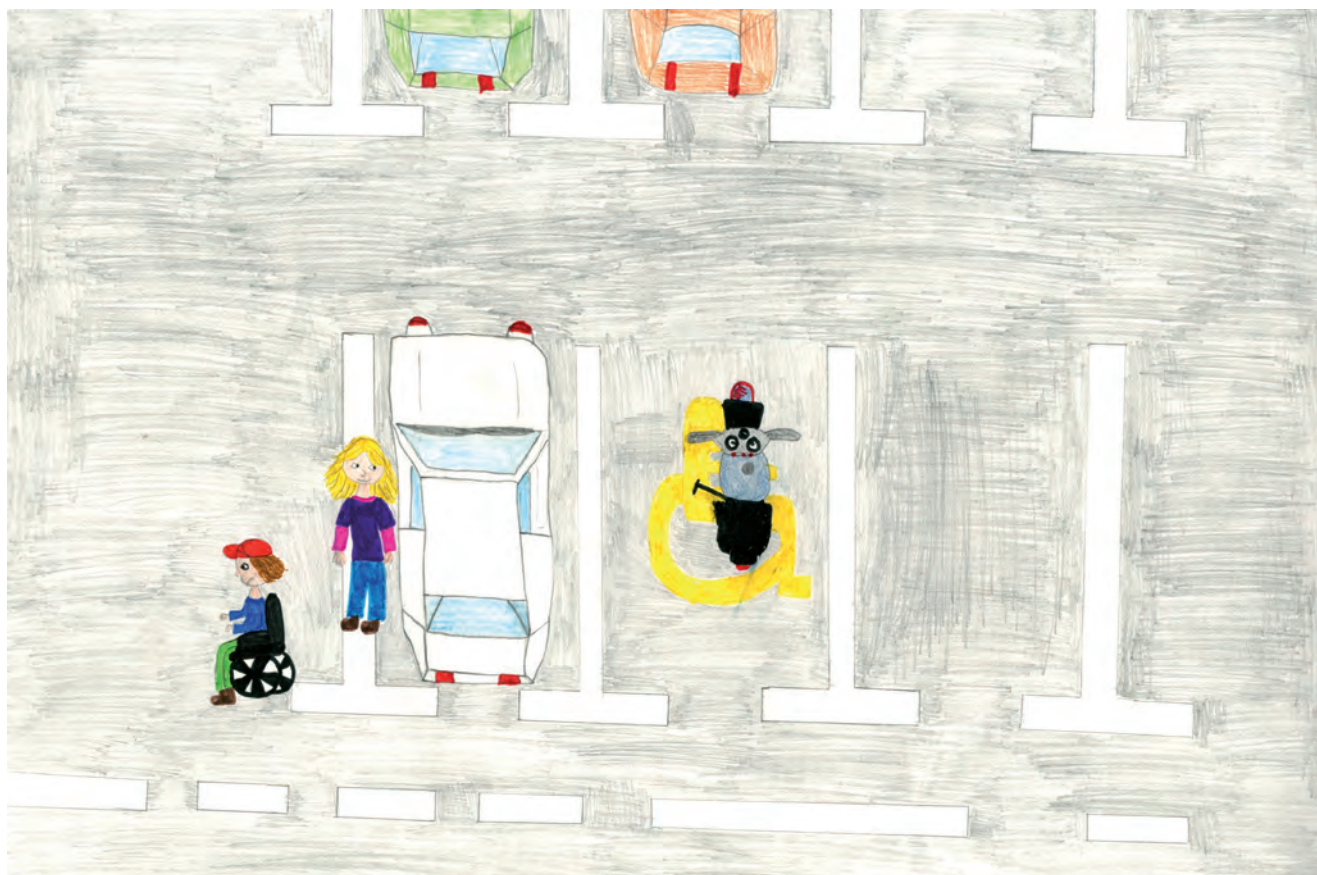
obnaša kot 2 - letni otrok, ampak vseeno se zelo zabava. Zna pa biti tudi zelo jezna ali razburjena, vseeno pa jo potolažim. Maja žal nikoli ne bo odrasla, vedno bo nekdo moral skrbeti zanjo. Še vedno ima najraje, da ji za rojstni dan prineseš punčko. Upam, da bo Maja še dolgo z nami, ker jo imam zelo rada!

Mateja Grabnar in Sonja Žavski: POMOČ INVALIDOM, 5. in 8. r., II. OŠ Žalec (šola s prilagojenim programom); mentorica: Marjana Confidenti

Mateja Jotić: BABICA IN VNUČKA, jutranje varstvo, II. OŠ Žalec (šola s prilagojenim programom); mentorica: Brigita Mršič

Tajda Kopač: BODI OBZIREN DO INVALIDOV, 7. r., OŠ Žiri; mentor: Andrej Mivšek

---

Eva Bauer

6. r., OŠ Trzin; mentorica: Marjana Anžič Galjot

INVALIDI

Če invalid si, svet je enak,
le da ga ne vidiš, kot
ga vidi vsak.
Vsak invalid je junak.

Ceste, mesta, vlaki in
gore vidi enako, le da
po svoje. Čeprav drugačni
so, isto nam pomenijo.

Vsak ima srce, vsak
ima ime, vsak ima
svoje telo in svojo dušo.
Vsi smo enaki, vsi smo
junaki.

Julija Rebernak: 5. r., OŠ Pohorskega odreda Slovenska Bistrica; mentorica: Mira Tomažič

Anja Peternejl: 4. BV, SŠ Jesenice; mentorica: prof. Metka Žnidar

Ajda Vybihal: INVALID IN HRIB, OŠ Žalec POŠ Gotovlje; mentorica: Anja Krajnc Zakonjšek

Elizabeta Božič

9. r., OŠ Solkan; mentorica: Dea Susič

DEKLE

Nekega dne sem se sprehajala po mestu. Bil je navaden poletni dan in odpravljala sem se k prijateljici, ki je žive-la na drugem koncu mesta. Ravno sem hotela prečkati cesto, ko sem na drugem koncu zagledala dekle, ki se je pogovarjalo po telefonu. Ne da bi dekle pogledalo, je sto-pilo na cesto. Naredilo je par korakov, ko je naenkrat izza ovinka pripeljal kolesar. Še naprej se je pogovarjala po te-lefonu in hodila naprej, kolesarja pa ni opazila. Zakričala sem, naj pazi, vendar je bilo prepozno. Kolesar je z vso silo zadel vanjo in naslednje, kar sem videla, je bilo dekle, ki je ležalo v luži krvi in kolesar, ki se je pobral s tal in stekel k njej. Mrzlično sem iskala telefon po torbi, ki se je v tistem trenutku zdela tisočkrat prevelika. Spomnim se rešilnega avta, ki je prispel čez samo par minut, ki so se zdele kot cela večnost. V se, kar je ostalo po tem dogodku, je bila luža krvi na cesti. Avtomobili so peljali mimo, bilo je, kot da se ne bi zgodilo popolnoma nič. Tistega dne nisem šla k prijateljici, ki me je čakala.

Minilo je več kot leto od tega dogodka in nanj sem skoraj popolnoma pozabila. V se do nekega večera.

Odpravljala sem se ven, ko me je prijateljica poklicala, da ne more z mano. Razmišljala sem, ali naj sploh grem in se odločila, da se bom vseeno odpravila. Sprehajala sem se po mestu, ko sem na klopki zagledala osamljeno dekle. Zdelo se mi je, da sem jo že nekje videla, vendar nisem bila povsem prepričana, dokler ob njej nisem zagledala invalid-skega vozička. Nesreča se mi je odvrtela pred očmi in spo-mnila sem se tistega groznega dne. Stopila sem k njej in se usedla na klopco. Nisem vedela, kaj naj rečem, zato sem ji povedala, da sem bila zraven, ko se je nesreča zgodila. Po-vedala mi je, da ji je nesreča poškodovala del možganov, zato po vsej verjetnosti ne bo nikoli več hodila. Zdela se je zelo žalostna. Zapletli sva se v pogovor, ki se ga še danes spomnim skoraj do besede natančno. Začela je tako: »Pred nesrečo sem bila čisto normalna, mogoče celo ma-lo vase zagledana najstnica. Niti v sanjah si nisem mogla predstavljati, da mi lahko tako kratek trenutek nepazljivosti povsem spremeni življenje. Imela sem veliko prijateljev in zelo me je prizadelo, ker mi niso stali ob strani, ko sem jih najbolj potrebovala. Vsi so pobegnili proč od mene takoj, ko so izvedeli, da nikoli več ne bom normalna. Nekdanje

prijateljice me opravljajo in bivši fant me niti pogleda ne več. Vendar je bilo najhujše, ko so mi zdravniki povedali, da nikoli več ne bom hodila. Zelo me je bolelo, ko sem vide-la mammo jokati. Verjetno ji je bilo še huje kot meni. Komaj sem se lahko zavedala, da nikoli več ne bom mogla ple-sati. Ples sem namreč trenirala, že odkar sem bila majhna punčka. Zdi se mi, da se mi je podrl svet. Ne vidim smisla v življenju. Nekajkrat sem celo pomislila na samomor. Izgu-bila sem prijatelje, vsi me čudno gledajo, kamorkoli pridem in nikakor se ne morem sprijazniti, da moje življenje nikoli več ne bo takšno, kot je bilo prej. Popolnoma sem odvisna od drugih, niti do šole ne morem priti sama. Mama je pu-stila službo, da mi lahko pomaga. Moja družina se res zelo trudi, da bi bila srečna, vendar nisem. Morala bi se že spri-jazniti, vendar še kar upam, da je vse samo nočna mora, iz katere se bom kmalu zbudila. Res mi je žal, ker sem tratila tvoj čas in hvala, ker si me poslušala.

Ko je končala, sem bila na robu solz. Želela sem si, da bi ji lahko kako pomagala, vendar sem vedela, da ne morem storiti popolnoma nič. Na poti domov so se mi zdele ulice sive kot še nikoli.

Minilo je šest let in bližala se je pomlad. Sprehajala sem se po mestu in na klopki zagledala tisto dekle. Odšla sem k njej in spet sva se začeli pogovarjati. Tokrat mi je povedala povsem drugačno zgodbo: »Pred časom se mi je zdelo, kot se mi je podrl svet, vendar sem sedaj srečna. Ugotovi-la sem, kdo so moji pravi prijatelji, saj me niso zapustili kot vsi ostali. Sicer jih je zelo malo, vendar vem, da so resnični in mi bodo stali ob strani. Veliko bolj samostojna sem, saj sem se naučila živeti z vozičkom. Vseeno pa starši zelo skrbijo zame in tudi z njimi sem se zelo zblížala. Se spo-mniš tistega kolesarja, ki me je zbil? Zelo ga je skrbelo za-me in dokler sem bila v bolnici, me je hodil obiskovat vsak dan. Tudi potem sva ohranila stike in izkazalo se je, daje zelo prijazen in pri srčen fant. Sedaj sva par.

In res je iz trgovine stopil fant z dvema pijačama v roki in prišel do dekleta ter jo poljubil. Ko sem bila na koncu ulice, sem se še enkrat ozrla. V daljavi sem zagledala čisto na-vadno dekle, ki je sedelo fantu na nogah. Zraven njiju pa se je v soncu svetil invalidski voziček.

Emu Justin: PIKNIK Z INVALIDOM, 7. r., OŠ Žiri; mentor: Andrej Mivšek

Lori Cerar: V ŠIVALNICI / NAKUPOVANJE, 3. r., PŠ Ihan; mentorica: Mateja Perne Lisjak

---

Petra Ferjan

4. r., OŠ prof. dr. Josipa Plemlja Bled - POŠ Ribno; mentorica: Meta Skumavec

PODMLADEK RIBENSKIH GASILCEV

Ena, dve, tri, marljivi pomladek gasilcev
že v ravni vrsti pred mentorjem Aljošem stoji.

Skupaj z nami ob četrtkih se veseli, ko nam
znanje o gasilskih veščinah z dobro voljo deli.

Sem ter-tja z invalidskim vozičkom hiti,
da nas natančno vseh gasilskih veščin nauči.

Vozli, vedrovka, cevi in ročniki,
so pri gasilskih vajah naši pomočniki.

Z gasilskimi pripomočki spretno ravnati znamo,
saj dobrega mentorja gasilskega podmladka imamo.

Lea Mrevlje: KAKO MI BIJE SRCE, skup. Rdeči baloni, Vrtec Dornberk; mentorici: Monika Mihelj in Mateja Volk

Jan Ostanek

4. r., OŠ Bakovci; mentorica: Andreja Gregorinčič

MOJ BRAT METOD

Moj brat je invalid.

Z njim se rad igram in ga imam zelo rad. Velikokrat se skregava, a se hitro spet pobotava. Nikoli ga ne jemljem kot invalida, ampak kot sebi enakega.

Je zelo prijazen. Hodi v šolo s prilagojenim programom, v Mursko Soboto. Ker ima težave z dihanjem, mu pri tem pomaga aparat. Le-tega ima ves čas s sabo. Ta bolezen ga spremlja že od rojstva. Ko se greva igrati na dvorišče, naložimo aparat na poseben voziček. Včasih sem malo ljubosumen nanj, saj sta starša zaradi njegove bolezni do njega bolj popustljiva. Večkrat lahko igra »plejstejšen«. Toda na ljubosumnost hitro pozabim in se spet zabavava skupaj ter smejeva humorističnim oddajam.

Dostikrat neznani ljudje sprašujejo zakaj ima aparat. Včasih mi je bilo nerodno in nisem vedel kaj naj odgovorim. Danes pa jim pač povem kar vem. Mislijo, da je ubog, ker je bolan. Jaz pa vem, da zna veliko stvari in da zna biti pošteno nagajiv. Rad mi nagaja in se potem smeji, ker sem skregan.

Metod se malo uči. Vse kar se uči, se meni zdi zelo enostavno. Jaz pa se moram zelo veliko učiti. Govori nerazumljivo in ga skoraj nihče ne razume. Jaz ga seveda razumem.

Včasih je zabavno, da je bolan. Enkrat je zaspal med prireditvijo. Starejši fant, ki je sedel poleg je mislil, da je mrtev ali pa se mu je kaj hudega zgodilo. Vprašal je, če lahko kako pomaga. Jaz sem se samo smejal, saj sem vedel, da le spi.

Ko sem bil majhen, nisem vedel kaj se z njim dogaja. Od drugih sem slišal, da je bolan. Veliko smo bili po bolnišnicah, kjer smo dolge ure čakali na vrsto. Imel je posebno masko na obrazu.

Pogosto pozabim, da je bolan in takrat zelo divjava. To je nevarno zanj. Enkrat sem mu iztaknil kanilo. Nastala je panika. Počutil sem se strašno. Od takrat naprej sem bolj pazljiv.

Moji prijatelji poznajo Metoda. Imajo ga radi, vendar se jim tudi smili. Tudi starejši ljudje se jezijo name, če ga kregam. Jaz pa ga jemljem kot sebi enakega. Vem kakšen »fičfirič« je. Tudi on se včasih jezi name in me toži.

Velikokrat si nagajava, kljub temu pa vsi vedo, da se imava najraje. Čeprav je on starejši, jaz pazim nanj. Imam ga zelo rad in vem, da ima on rad mene. Gotovo me ima, ker vedno želi biti vsepovsod z mano.

To je moj brat Metod. Ljubeč in dragi brat.

Larisa Piculin: 1. r., OŠ Ivana Roba Šempeter pri Gorici; mentorica: Neda Mikuž

Jan Krček: 4. r., OŠ Antona Ingoliča Sp. Polskava POŠ Pragersko; mentorica: Majda Vaupotič

Jan Leskovšek Polak: 3. r., OŠ Narodnega heroja Rajka, Hrastnik; mentorica: Urška Zoja Jeršin

Monja Sabotin

6. r., OŠ Olge Meglič Ptuj; mentorica: Alenka Kandrič

INVALIDI

Invalid je lahko močan,
lahko je zaspan,
a največ pogumnih je,
ki znajo skoraj vse.

Drugače gledajo na svet.
Vse kar imajo,
za njih je to drugačen svet,
ki mi ga ne poznamo.

Vedite ljudje,
ni vse črno ali belo,
ampak barvno je
kot iz znane pravljice.

Invalidi ne zmorejo čisto vsega,
kar drugi znajo.
A vendar zelo pogumni so.
Le glejte jih kako!

Za svet so pomembni,
za človeka prav tako.
Zato ne bodite poredni
in svet drugačen bo.

Sara Bevc: 5. r., OŠ Gustava Šiliha Laporje; mentorica: Marjana Štern

Domen Zgonik: TUDI ŽIVLJENJE INVALIDA JE LEPO, 2. r., OŠ Branik; mentorica: Nevenka Rojc

Sara Belingar: 5. r., OŠ Solkan, POŠ Grgar; mentorica: Petra Jedrlinič

Nika Šoštarič

7. r., OŠ Olge Meglič Ptuj; mentorica: Tatjana Pungračič

MOJ PRIJATELJ INVALID

Invalidnost je lahko posledica nesreče, bolezni ali pa je prirojena. Ljudje so lahko prizadeti v gibanju, v zaznavanju s čutili ali pa je prizadeto njihovo duševno zdravje.

Moja mamica ima prijateljico Simono, ki ima dva otroka, Enja in Tristana. Enja je stara 7 let in obiskuje 2. razred OŠ, Tristan je star 5 let, obiskuje vrtec in je invalid. Tristan se je rodil kot invalid, in sicer s prekratka stegenico. Od rojstva do sedaj je bil že večkrat operiran v tujini in bil na rehabilitacijah v rehabilitacijskem centru Soča. Tristan za gibanje potrebuje protezo, ki mu jo vsako jutro namesti mamica. V vrtcu ima spremljevalko, ki mu pomaga pri vsakdanjih aktivnostih, in sicer pri obujanju, igranju, športnih aktivnostih in sprehodih. Tristan, kljub temu da je invalid, zna voziti kolo in trikrat na teden obiskuje telovadbo za invalidne otroke. V vrtcu kljub svoji invalidnosti sodeluje pri vseh aktivnostih. Doma mora tako kot njegova velika sestra pospravljati igrače in si sam umiti zobe.

Ob mojem malem prijatelju, sem spoznala, da je življenje invalidov kljub mladosti težko in velikokrat obrnjena

na glavo. Tristan se v vsakdanjem življenju srečuje z veliko ovirami, njegovi vrstniki v vrtcu pa ne razumejo, da ne more tekati, igrati nogometa in splezati na najvišje plezala. Prav tako ne razumejo, zakaj se njegova čevlja razlikujeta in zakaj poleti ni bos in ne teka po travi.

Ob vseh vsakdanjih težavah, največjo težavo predstavlja denar. Tristan vsako leto potrebuje novo operacijo, rehabilitacijo in novo protezo, kar pa mu v Sloveniji ne morejo zagotoviti. Njegova mama se vsako leto srečuje z goro papirjev, ki jih mora izpolniti, da lahko pelje Tristana na zdravljenje v tujino. Upam in želim, da bo Tristan dobil protezo, ki mu bo omogočila teka nje in igranje nogometa, saj si želi postati nogometaš.

Ne glede na vse težave, ki spremljajo malega Tristana, je Tristan nasmejan in dobrosrčen otrok, s katerim zelo rada gledam risanke in mu preberem pravljico. Druženje s Tristanom mi prinaša veliko veselja.

Sara Šantej: 3. r., OŠ Sava Kladnika Sevnica, POŠ Loka; mentorica: Marjeta Česnik

Lina Huljev: 4. r., OŠ Ivana Roba Šempeter pri Gorici; mentorica: Anica Erjavec

Vanja Vidmar: OBISKUJMO IN POMAGAJMO TISTIM, KI SO POTREBNI POMOČI, 6. r., OŠ Trebnje; mentorica: Marinka Mohorič

Karolina Tušek

5. r., 2. OŠ Slovenska Bistrica; mentorica: Ivana Frešer

TIŠINA

Ne slišiš me,
čeprav želiš me slišati.

Tvoj svet je svet tišine
brez človeške rime.

Tišina je vseokrog in
ne sliši se otroški jok.

A veš,
kako lepo je,
če te kdo pohvali,
s prijazno besedo nagradi,
če ti ob večerih temnih
še nasmeh na licih podari.

Samo moji gibi rok
ti povedo besede,
ki neslišno stečejo do te
in vse ti povedo,
še več kot želelo je srce.

Nejc Kronaveter: JAZ IN MOJ PRIJATELJ, 3.r., OŠ Jurčičevega Drejčka; mentorici: Milena Šrot, Nataša Krajnc

Brina Hren in Tajda Ljubec: INVALIDI, 8. r., OŠ Olge Meglič Ptuj; mentorica: Leonida Kralj

Jakob Štigl: 2. r., OŠ Sava Kladnika Sevnica, POŠ Loka; mentorica: Marjeta Česnik

Maja Strmčnik

8. r., OŠ Antona Aškercia Velenje; mentorica: Martina Hribernik

INVALIDI

Kdo so ti ljudje?

Prizadeti, retardirani,...? Verjetno ste se zgrozili ali nasmehnili in rekli, da se delam norca, ampak če pomislimo vsi skupaj, na kaj pomislite, ko vam omenim besedo invalid? Na kaj mislite, da pomislijo drugi?

Imam prav? Se vam je res najprej v glavo prirodila ta misel, te besede, ki sem jih napisala zgoraj? Ne skrbite, niste edini, ki tako mislite. Ne zamerim vam.

Zato pišem ta spis, zase, predvsem pa za tiste, tiste ljudi, ki ne razumejo. Ki ne razumejo ljudi na vozičku, nekoga, ki jih ne sliši dobro. Pišem tudi za tiste, ki ne razumejo prometnih znakov ali pa oznak na parkirnih prostorih. Za ljudi, tiste, ki še ne vedo, da je med njimi in invalidi tako majhna razlika. Čeprav so to sekundo še zdravi, polni življenja, bodo lahko naslednji dan že tetraplegiki, oslabljeni, brez kakršne koli možnosti za premikanje, mogoče celo govorjenja. Takrat boste pomislili na prometne znake, na smeh in zaničevanje ljudi, bolnih ljudi. Takšnih kot ste vi zdaj. Na pogled. Zavedali se boste, da invalidnost niso samo posebni parkirni prostori, takšni malo večji, in da nekomu lahko to pomeni veliko več. To se boste zavedali sedaj, ko niste več zmožni ničesar, ko ste celo odvisni.

Najbolj tipična situacija danes. Najbrž jo pozna vsak od nas. No, najbolje tisti, ki so jo že doživeli,... doživeli, a ne nujno preživeli. Motoristi. Veste, o čem razmišljam? O skoraj vsakotedenskih novicah kako je nesreča vzela življenje mlademu motoristu, mogoče celo mladoletnemu, ali pa tisto, da

je postal tetraplegik, da je odvisen, pa čeprav pri mogoče 20-ih letih, v tako imenovanih zlatih letih, ko bi morali uživati, se veseliti, ne pa jokati zaradi bolečine. Ne toliko telesne, bolj duševne, ker vemo, kaj smo naredili. In kaj bi lahko?

Sem iz Velenja in najbrž smo že vsi slišali za zgodbo motorista, ki mu je odtrgalo nogo, ko se je vozil po zadnjem kolesu motorja. Če pa še ne veste, povem vam, ni bil starejši moški, sploh ne, približno 25 let star fant se je vozil po Velenju, se malo »frajerišil«. Spodrsnilo mu je, zaletel se je v luč in odtrgalo mu je desno nogo. Samo tako, da vam povem, ni bil na drogah ali omamljen. Si lahko predstavljate, samo poskusite si predstavljati, kako je lahko sekunda tista, ki nam spremeni življenje. Kako je lahko usoden trenutek nepremišljenosti ali pa nepozornosti, pa se nam vse obrne na glavo. Samo trenutek in smo lahko mrtvi, ko sveta, kakršnega smo poznali, ni več. Prav tako kot nas. Kako mislite, da veste, da boste od 25. leta naprej brez noge, mogoče boste dobili protezo, ampak... to ni življenje. Sploh, ko veš, kako si ga zapravlil. Takrat se zaveš in čeprav veš, da si tudi ti sedaj invalid, ti ne gre na smeh, tako kot ti je mogoče šlo prej, ko si videl koga brez noge, na vozičku, itd.

V glavi pa ni več misli o retardiranih ljudeh.

Že razmišljate? Rekla sem, ne obtožujem vas, samo poskušam, mogoče, samo mogoče, če mi bo uspelo, da se boste zazrli.

Kaj pa ljudje, ki niso imeli nesreče, tisti, ki na primer vseeno parkirajo na parkirnem prostoru za invalide pa so na vozičku, a jim ne manjka roka ali pa noga, mogoče izgledajo čisto zdravo. Ali pa celo, kadar niso na vozičku. Zakaj imajo oni pravico tam parkirati, zakaj imajo poseben znak za invalide, če so celi?

Tjaša Godec: 1. r., OŠ Sava Kladnika Sevnica, POŠ Loka; mentorica: Karmen Škapin

No, to pa so druga vrsta invalidov. Tisti, ki so se rodili z napako, ali pa so doživeli bolezen. Za primer otroci z Downovim sindromom, saj veste, tisti z bolj okroglo glavico, ki se ne spreminjajo od 11. leta starosti, mogoče celo 12. naprej. Veste, ravno zadnjič, smo bili s sošolci na ogledu, kjer so se predstavljale civilne zaščite. Tam je bil tudi učenec z Downovim sindromom, ki so ga učili plezati. Ker mu to ni uspelo takoj, sta se začeli dve sošolki na veliko smejati. Smešno jima je bilo, ker je bil on drugačen od njiju. Veste, na jok mi je šlo. Rek, pomisli, preden kaj rečeš ali storiš, ni zastonj. Pomisli, da ta otrok nima tako dolge življenjske dobe kot mi, da je prikrajšan za veliko stvari v življenju, ki jih mi lahko naredimo in so za nas samoumevne, zanj pa ne. Vsak dan slišimo, kako ljudje delajo samomore in sami sebe ponižujejo, se žalijo, ampak pomislite, koliko bi nekemu drugemu pomenilo imeti življenje, kot ga imamo mi. Res, to je za nas samoumevno, ampak za njih,... Prav tako kot ljudje, ki se borijo z rakom, ali pa... so se borili. Tudi oni vedo, kaj so muke, ko ne veš, koliko ur te še čaka in ne veš, ali bi še poskušal, saj je tako malo možnosti. To ni prav. Življenje je prekratko, da bi lahko dvomili, ali ga je vredno obdržati. Seveda ga je, sploh če pomislimo, koliko imamo nekateri in koliko pomeni zdravje.

Kot sem že rekla, so ljudje, ki izgledajo normalno, a so vseeno invalidi. Obstajajo tudi takšni, ki imajo težave z ledvicami. Ste se čudili in ga obsojali? Mogoče je nasmejan, a v sebi trpi, vi tega ne veste. Kdor pa se laže, laže sam sebi.

Lahko bi dolgovezila, a če se postavite v vlogo enega od invalidov, jih boste razumeli. Prepričana sem, da vsak pozna vsaj enega. Lahko sočustvujete, ampak enkrat se zazrite ali pa pojdite v kakšno šolo za posebne otroke, v bolnico. Mogoče se vam bo zdelo, da so čudni in trpijo, ampak pogovorite se z njimi, pogledajte, kako jim žarijo oči, ko govorijo o sebi. Prav tako kot tistim, ki vedo, kako so si zapravili življenje. Sprejmite jih takšne, kot so, ker ne vemo, kaj bo prinesla naslednja sekunda ali pa jutrišnji dan. Nikoli ne vemo, kdaj bo prišla naša ura. Sama verjamem v druge priložnosti, ampak ne verjamem, da si jih vsi zaslužijo. Če pa imate priložnost, izkoristite jo, vedite, da vsi nimajo takšne sreče.

Včasih gledam svojo mamo. Tudi ona je invalidka na vozičku. To je postala zaradi bolezni. Ampak, gledam jo v oči. In sijejo ji. Ker ima voljo do življenja, takšno kot bi jo moral imeti vsak od nas. Ko to pišem, se mi solzijo oči. Zato, prosim vas, če ima ona voljo do življenja, jo lahko imate tudi vi.

Marjanca Himelrajh Mally: VODIM TE, 5. r., 2. OŠ Slovenska Bistrica; mentorica: Ivana Frešer

Matevž Benedičič

4. r., OŠ prof. dr. Josipa Plemlja Bled - POŠ Ribno; mentorica: Meta Skumavec

JAKA IN ŽOGA

Na ulici smo se igrali
žogo brcali, kričali.
Žoga nam je ušla na cesto,
nam nevarno mesto.

Jaka stekel je za njo,
potem je glasno počilo.
Avto utišal je naš smeh,
Jaka ležal je na tleh.

Nič več nismo se igrali,
da Jaka vstane smo čakali.
Tiho smo jokali
in na pomoč klicali.

Invalid je Jaka zdaj,
noge niso kot nekdanj.
Zdaj vemo, da nogomet
ne sodi tja, kjer je promet.

Tilen Lopan: 5. r., OŠ Pohorskega odreda Slovenska Bistrica; mentorica: Mira Tomažič

Tina Esih: NA KOŠARKAŠKI TEKMI, 6. r., OŠ Olge Meglič Ptuj; mentorica: Leonida Kralj

Tjaša Slemenšek

9. R., OŠ Antona Aškercia Velenje;

mentorica: Alenka Meža - Hrovat, prof. slo. - soc.

MOJ STRIC NE POTREBUJE VOZIČKA

Moj stric je že v mladosti pristal na invalidskem vozičku zaradi nesreče. Z nahrbtnikom, polnim najrazličnejšega zidarskega orodja se je z motorjem peljal po hribu navzdol, zadel kamen in s hrbtnom plosko padel na tla. Zidarsko orodje mu je prerezalo hrbtenjačo in... takrat se je pričelo njegovo življenje na vozičku. Vedel je, da je storil napako, zavedal pa se je tudi, da bo lahko celo življenje samo sedel ter gledal druge, kako se svobodno premikajo.

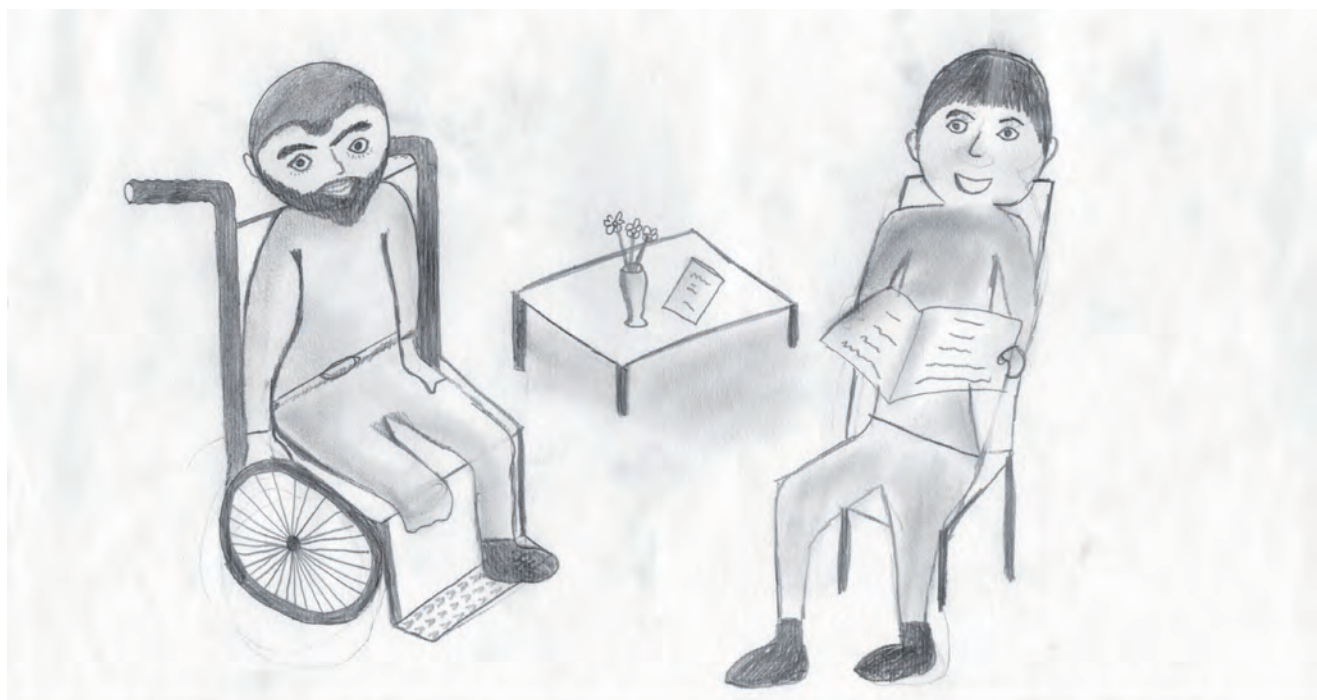
A stricu invalidnost ne pride do živega. Tako kot mnogi drugi, se on ne sramuje svojega vozička; ob njem imaš občutek, da mu nič ne manjka, da je popolnoma enak vsakomur izmed nas. On je take narave, da kljub temu, da njegove noge ne delujejo, vse hoče postoriti sam. In tako se v prostem času vozi po stopnicah, vozi avto in štirikolesnik, skače s padalom, se potaplja in še kaj bi se našlo.

Je tudi zelo zabaven, vse nas nasmeje s svojimi zgodbicami in čarovnijami, ki jih zelo rad izvaja pred nami. Nikoli si ga ne bi mogla predstavljati, kot nekoga, ki bi se zaradi sramote cel dan skrival pred javnostjo, ali kot nekoga, ki bi ga bilo strah življenja na vozičku. Težko je, ampak zanj ni. Vedno vse obrne v pozitivno smer in se pogosto šali, kot na primer: »Zakaj bi potreboval ključavnico, če pa imam svoje

kolo vedno pri sebi? Jaz res ne vem, zakaj si vi belite glavo zaradi tega. Hahaha!«. Njegov fizioterapevt je večkrat rekel: »On ni sposoben niti sedeti na vozičku, saj venomer skače s padalom in se potaplja... in ne vem, kaj še vse.«

Moj sorodnik se je povezal s skupino invalidov in začeli so s potapljanjem. Hoteli so poskusiti nekaj novega, nekaj, kar bi pritegnilo druge ljudi, da bi videli, da je z močno voljo vse možno. In so začeli s pripravami; najprej na bazenu, saj so se morali znebiti občutka, da bi lahko potonili. Potem pa je nastopil trenutek, ko so se lahko z maskami in jeklenkami mirno potopili in spoznavali morsko dno. Stric je po tej dogodivščini ponosno dejal: »Zelo prijetno je, ko ugotoviš, da lahko končno eno stvar počneš brez vozička. Zanimivo pa je tudi, da so me v vodi vsi krči v nogah popustili. Pod vodo sem se počutil res dobro, tako kot že dolgo ne.« Imeli so še več dogodivščin, kot na primer nočno potapljanje in potapljanje pod zaledenim jezerom. Ta stvar jih je tako zasvojila, da so ustvarili tečaj potapljanja za invalide. In če verjamete ali ne, na bazen se je pripeljalo zelo veliko vozičkov s svojimi lastniki, najboljši pa je, da jih vodi mentor, prav tako na vozičku, saj edino on ve, kako se počutijo. Moj stric je zelo srečen, da je končno odkril nekaj, kjer lahko drugim pri invalidnosti pomaga. Sebi je že.

Jaz zelo spoštujem ljudi, ki ne morejo uporabljati nog, pa se vseeno najdejo v življenju z mnogimi dejavnostmi. Mojega strica pa še posebej občudujem, saj je za marsikaj prikrajšan, pa to vedno nadomesti s čim drugim. Vseeno mu je, kaj si drugi mislijo o njem in vedno pravi: »Moj voziček je samo modni dodatek.«

Klemen Kolenc: 9. r., OŠ Prebold; mentorica: Breda Tekavc

Miha Pegan: 1. r., OŠ Ivana Roba Šempeter pri Gorici; mentorica: Neda Mikuž

Manca Kosem: 2. r., OŠ Sava Kladnika Sevnica, POŠ Loka; mentorica: Marjeta Česnik

---

Ana Vidmar in Nina Levpušček

4. r., OŠ Kanal; mentorica: Mimi Beguš

INVALIDI SO ENAKI NAM

V srcu skrivajo prave se stvari,
nikoli ne sodi - po videzu ljudi.
V sak dan se kaj lahko hudega zgodi,
a tega si nihče ne želi.

Na svetu smo različni si ljudje,
a po duši smo si vsi enaki,
invalidi in mi - zdravi junaki.

Nina Murovec: 3. r., OŠ Čepovan; mentorica: Saša Plesničar

Amir Tahič: MOJ SOŠOLEC JE INVALID, 8. r., OŠ Juričevega Drejčka; mentorica: Anica Erjavec

Mojca Napečnik

8. r., OŠ Črna na Koroškem; mentorica Milena Mesner

MOJE PRVO SREČANJE Z DARJO

Bil je prvi šolski dan. Nov začetek. Jaz in moji sošolci smo tisto leto šli v 6. razred. Vsak od nas je na to po tihem komaj čakal, pa čeprav si sebi in ostalim nekateri nismo priznali, da se tega prav veselimo.

Vstopila sem in ravnateljica je že začela s svojim uvodnim govorom. Vsa zaspana sem pogledovala po sošolcih, prijateljih in učiteljicah. Razmišljala sem. To so bile najboljše poletne počitnice ... Ko sem se vrnila, sem si mislila, da bo naslednje leto še boljše. Nato sem dojela. Vse se je spremenilo. Sošolci, učitelji... Celo moji prijatelji so bili drugačni, čudni. Resnično sem dojela, da so to bila nepozabna leta življenja, ki se ne bodo nikoli ponovila.

Razvrščeni v razred smo se posedli po vrstnem redu, ki ga nam je določila razredničarka. Posedli smo se, čeprav nič kaj navdušeni, da si nismo mogli sami izbrati sedeža. Vendar pa se je v kotu razreda pojavila neka prav čudna miza z računalnikom in veliko lupo. Seveda so se fantje takoj začeli igrati z njo in jo prižigati, nas, dekleta pa je bolj žrlo, kdo neki bo tole zadevo uporabljal...

Odgovor smo dobili kaj kmalu, ko so se nam pridružili še štirje novi obrazi. Predstavili so se. Timotej, Anja, Sara, Gabi in Darja. Takoj nam je bilo jasno. Darja je drugačna. Na njej smo vsi najprej opazili njene dolge čudovite rjave lase, ki ji segajo skoraj do pasu. Če bi se Darja pomešala med nas brez lupe in ostalega, ne bi ugotovili, da je drugačna. Iz ozadja razreda so se že slišale opazke. Vendar nas je osupnila, s kakšno samozavestjo je odgovarjala komentarjem.

Kar nekaj časa smo jo s sošolci brez besed opazovali med poukom. Nismo bili navajeni nove sošolke.

Kako grozno se je morala počutiti, ko je prišla na tako ogromno šolo, kjer ima še 20 sošolcev več, kot jih je imela prej, in toliko neznanih glasov in obrazov. Kjer je prejela toliko opazk in žalitev zaradi svoje drugačnosti. Ob tem se sprašujem, če je vse, kar je malo drugačno od nas, res takoj zaslužno posmeha?

Darjo vsi po malem občudujemo zaradi njenega izrednega slušnega spomina. Snov enkrat sliši in jo že zna. Zato ni imela nikoli težav z učenjem in jih tudi zdaj nima.

Naša sošolka je že skoraj tri leta in smo se kot razred sedaj super ujeli. Je namreč zelo komunikativna oseba. Mislim, da je problem v nas, da ji ne damo priložnosti, da bi nas bolje spoznala, mi pa njo. Smo preveč vzvišeni. Se prevečkrat obrnemo stran, ko vidimo, da rabi pomoč?

Ko takole razmišljam, kaj bi še dodala, se spominjam, da sem Darjo srečala že prej. Veliko prej. Na zimovanju v drugem razredu. Spominjam se, da sem sedela za mizo in risala sonce, travo in rožice, ko jo je pripeljala za mizo učiteljica iz Žerjave. Usedla se je poleg nje in začeli sta risati. »Ali mi podaš barvico? Rada bi narisala sonce,« me je ogovorila Darja. Samoumevno se mi je zdelo, da bo sonce rumeno, zato sem ji v roke potisnila rumeno barvico. Učiteljica mi je rekla, naj se ne norčujem in naj ji dam črno barvico. Kot vsi prvošolci sem tudi jaz veliko spraševala, zakaj, in tudi tokrat ni bilo vprašanje nič kaj drugačno. »Darja vidi črno sonce.« Tako mi je odvrnila učiteljica in me je vse do šestega razreda pustila z vprašanjem - kakšno črno sonce? Seveda si v prvem razredu nisem predstavljala, da ona slabše vidi od nas.

Darja je še en dokaz, da nobena ovira ni opravičilo, da ne bi bili uspešni pri učenju.

Zoja Pogorelec: 5. r., OŠ Radlje ob Dravi; mentorica: Vlasta Pavlič

Lana Kunčič: MOJ PRIJATELJ JE INVALID, 4. r., OŠ Mladika Ptuj; mentorica: Karmen Plavec

Alina Brižič: INVALIDI V GOZDU, 4. r., OŠ Primoža Trubarja; mentorica: Vesna Potočnik

Lara Domej

9. r., OŠ Mežica; mentorica: Mirjam Lapanja

ŽIVLJENJE INVALIDA

Vsi imamo pravice. Tudi mi, invalidi. Smo ljudje, tako kot vi.

Mnogi ljudje se pritožujejo nad sabo, čeprav so čisto zdravi. Kaj pa naj potem rečemo mi? Naj rečemo, da smo najbolj uboga bitja na svetu? Da trpimo vsak dan? Da nam ni lahko, ker smo včasih odvisni od drugih? Ne! Zakaj bi se smilili samemu sebi. Res, da ni vsak dan prijeten, vsak človek prijazen, ampak s tem se moramo sprijazniti in naučiti živeti.

Nekateri ljudje se norčujejo iz nas, gledajo nas, kot da bi bili pošasti. Pozabljajo, da kljub našim hibam čutimo, ljubimo in imamo čustva kot vsak drug človek. Boli, ko nas nekateri ljudje gledajo z gnusom v očeh. Boli, ko nas nekateri ljudje ne sprejmejo medse. Ne vedo, kako je biti tak kot mi, ker sami niso taki in mogoče tudi nikoli ne bodo.

Morda nismo popolni, saj nihče ni. A na svetu obstajajo tudi ljudje, ki nas spoštujejo in imajo radi. Res je, da se ne počutimo vedno dobrodošli, da nas je strah, kaj si bodo ljudje mislili o nas, da nikoli ne bomo našli osebe, ki nas bo ljubila zaradi nas, ali da nas bo ljubljena oseba zapustila. A to ni res. Verjemite mi. Tam nekje je oseba, ki nas ljubi,

ne zaradi našega zunanjega videza, ampak zaradi tistega, kar imamo v srcu. Ljudje nas bodo sprejeli medse, ne oziirajmo se na žaljivke in grde poglede. Pomembni so sami tisti, ki so dobri in prijazni. Nesramni ljudje pa so nas naredili še močnejše. Smo posebni. V očeh imamo iskrico, ki je mnogi ljudje nimajo.

Iz nas sije veselje, na obrazih je vedno nasmeh, čeprav je pri nekaterih vse samo zaigrano. Vem, da ste mnogi že pomislili na samomor. A to ni rešitev. Nekateri ste se že sprijaznili s sabo in tako je prav. Spoštujte se, zaradi tega ste postali še močnejša oseba. Veste, daje življenje neprecenljivo? Zato ga ne porabite za smiljenje samim sebi in rajši uživajte v trenutkih, ker življenje ni večno. Na invalidnost ne moremo vplivati, nismo krivi, da smo takšni, kot smo. V sak si zasluži srečo v življenju. Bodimo veseli in ne obžalujmo ničesar.

Kar se je zgodilo, se je. Mogoče zaradi tega bolj cenimo moč, ki jo ima življenje nad nami. Ne bodimo žalostni. Invalidnost ni ovira za polno življenje. Na koncu je vedno vse boljše. Če še ni, pa še to ni konec.

Jošt Kavčič: RIŠEM Z USTI, skup. Rdeči baloni, Vrtec Dornberk; mentorici: Monika Mihelj in Mateja Volk

Zarja Nemeč: INVALIDKA, 6. r., OŠ Primoža Trubarja Laško; mentorica: Anita Drnovšek

Teja Kostić: 1. r., OŠ Tone Čufar Jesenice; mentorica: Elena Shikanich

---

Larisa Dugar

4. r., OŠ Kanal; mentorica: Andreja Krpan

NINA

Na polju rožice cveto,
v gozdu pa ptice pojo.

Nina se doma igra
in sestro Kaja ima.

Nina cel dan v vozičku sedi
in se vsakega izleta razveseli.

Zato jo je sestra Kaja
na polje odpeljala.

Tam je rože nabrala
in se srečno zahihitala.

Mama ji je žogo kupila
in ko jo je dobila,
se je razveselila.

Sara Ribič: 2. l., SŠ Jesenice; mentorica: prof. Metka Žnidar

Lea Praprotnik: 5. r., OŠ Radlje ob Dravi; mentorica: Vlasta Pavlič

Lucija Skralovnik

PV 3., Šolski center Slovenj Gradec in Muta; mentorica: Anica Ačko

DRUGAČNI, A VENDAR ENAKI

Življenje je nepredvidljivo. Včasih se vse začne že na začetku tvoje poti, lahko pa se ti vsa življenjska svetloba v trenutku obrne na glavo in ti za vedno spremeni načrte, želje, poti.

Ko govorimo o invalidnosti, pomislimo na ljudi, ki ne morejo hoditi, ker so se z okvaro že rodili ali so doživeli nesrečo. Pri tem pozabljamo na ljudi, ki imajo težave z vidom ali denimo s sluhom, so slabovidni, slepi, gluhi, gluhonemi ... Tudi oni so invalidi in se soočajo s številnimi izzivi, njihove težave so še kako primerljive z drugimi invalidnimi osebami. Takšno življenje je prav tako prilagojeno in polno odstopanj.

Usoda izbira, naenkrat izbere. Tisti, ki je izbran, ima drugačno življenje od večine. Velika skrivnost življenja je, da je res kaj vredno le tisto, kar naredimo za druge. Ampak tega se vedno ne zavedamo in mislimo le na sebe in materialne dobrine, na tiste majhne stvari, ki nekomu polepšajo življenje in je zanje potrebno narediti nekaj čisto majhnega, pa pozabimo.

Večkrat kot najstnica pomislim, kako bi pomagala ljudem, ki se jim je življenje obrnilo na glavo. Včasih se sprašujemo, kaj sploh pomeni biti zdrav, zadovoljen in uživati zares pravo življenje. Nikoli pa ne pomislimo, kaj imamo in kaj bi lahko delili z drugimi. Če se v mislih postavim samo za trenutek v vlogo človeka, ki je invalid, se mi zdi, da sploh ne bi mogla živeti takšnega življenja. Veliko sočutje gojim do ljudi, ki so invalidi že od rojstva. Zelo me prizadene usoda ljudi, ki se jim življenje spremeni v trenutku zaradi nesreče in bolezni. Življenje invalidov mi je blizu, saj imam sosedo in prijateljico Ano, ki je že od rojstva invalid in je popolnoma nesposobna za samostojno življenje, saj potrebuje štiriindvajseturno oskrbo. Ana je že kot dojenček zbolela in potem v odraščanju bila priklenjena na invalidski voziček. Šolo je obiskovala nekaj časa v Mislinji, nato pa zaradi težav nadaljevala šolanje v Kamniku. Večkrat, ko me vidi, me povabi, da pridem k njen, da se kaj pogovori-

va, peljem jo na sprehod in se skupaj zabavava. Zelo rada grem k Ani in ji krajšam dolge ure in dneve. S tem ji dam delček svojega sveta, ki si ga ne more sama vzeti, ker je nemočna in drugačna. Skušam jo popeljati v življenje, kakršnega doživljam in ga včasih jemljem z veliko mero neodgovornosti in nehvaležnosti. Tudi ona me vodi v svoj svet in svoje doživlja nje le-tega. Res bi mi bilo hudo, če ji ne bi vračala dobrote, ki mi jo daje. Ko vidim, da lahko človeku pomagam, ga razveselim, se počutim, kot bi bila obsijana s soncem nad morsko gladino. Od Ane lahko jemljem le dobro, kaj slabega mi ona ne more ponuditi, ker je drugačna od nas. Nikoli ne pomisli na slabe stvari, bori se z življenjem, čeprav težko, in je v njem veliko odrekanj, saj je prikrajšana za veliko stvari.

Nikoli se ne zavedamo, kaj od življenja dobivamo, sprejemamo in malokdaj vračamo. Marsikdo sam »izziva«
uso do in postavlja svoje življenje na kocko. Takrat se lahko zgodijo stvari, ki te zaznamujejo za celo življenje.

Spoznala sem, da prav vsaka kronična bolezen ali huda poškodba, ki vodi v invalidnost, močno spremeni življenje posameznika in tudi življenje vseh njegovih bližnjih. Prav nič ni narobe, če se človek sprva zapre sam vase, toda takšno stanje naj nikar ne traja predolgo, kajti le-to zlahka vodi v depresijo in slabo počutje. Zavedati se mora, da je takšno pomilovanje samega sebe le ena plat življenja z invalidnostjo, drugi plat je povsem drugačna zgodba. Če hoče to zgodbo spoznati, mora biti močan in vztrajen. Dolga in ovinkasta je pot sprejemanja invalidnosti, toda ko človek enkrat usmeri pogled v to, kar ima, in ne le v to, česar več nima, je tako rekoč zmagal. Spozna, da res ne more več opravljati vsega, kar je opravljal pred invalidnostjo, toda še vedno lahko marsikaj postori. Prav to spoznanje, da še zdaleč ni nekoristen, mu daje moč, da gre naprej, in krepi svojo samopodobo.

To pa je druga stran življenja z invalidnostjo. Še vedno so ljudje, še vedno imajo številne sposobnosti in tudi priložnosti, ki bi jih bilo res škoda izpustiti iz rok. Na njihovo pot pa vedno prihajamo ljudje, ki smo jim v pomoč in oporo, ko ju najbolj potrebujejo ter dogodki, ki jim lepšajo življenje.

Karolina Tušek: MI MED VAMI, 5. r., 2. OŠ Slovenska Bistrica; mentorica: Ivana Frešer

Špela Skubic: POLEPŠAJMO DAN DRUG DRUGEMU, 9. r., OŠ Trebnje; mentorica: Tanja Dvornik

Ana Hribernik

8. r., OŠ Šentjanž Pri Dravogradu; mentorica: Lilijana Ladra

MOJ PRIJATELJ JE SLEP

Včasih ne vem, ali je beseda sreča prava stvar, ki bi jo izrekla v tem primeru. Pa bom. Srečna sem, ker poznam fanta oz. moškega, kije slep že od rojstva. Leta so mu kljub slepoti prizanesla in človek mu kar težko presodi starost. Je mlad po duši, prijazen, poln lepih besed, stvari pa pripoveduje na takšen način, da lahko vsi, ki vidimo, le ostrmimo. Po tem spoznam, da ima on prednost, saj vidi in čuti s srcem.

Kljub temu da je med nama kar nekaj let razlike, se zelo dobro razumeva in veliko pogovarjava. Ker je odraščal v drugačnem obdobju kot jaz, medsebojno bogativa najine izkušnje.

Pred leti je rekel, da so mu vseč moji dolgi lasje, ki kar plapolajo v vetru. Ozrla sem se k njemu in osupnila: »Kaj si rekel? Saj me vendar ne vidiš!« Pa je rekel, da je slišal, kako sem pritekla do njega in kako so se lasje igrali po mojem hrbtu. Zaprla sem oči in zmajala z glavo. »Pa res,« sem si mislila, »z zaprtimi očmi bolje slišiš.« In to je tisto pravo. Vsake oči imajo svojega malarja. Vse videno je lahko zelo subjektivno. Pravzaprav je slepim v tem smislu bolje, čeprav so prikrajšani za mnoge stvari. A mi, ki vidimo, nismo prikrajšani?

Velikokrat me sprašuje: »Ana, kakšen je sončni zahod, kako izgleda mavrica ... «

Težko mu odgovorim, saj je slepemu težko predstaviti barve. Pa sem se znašla. S svojo roko sem prijela njegovo in se dotaknila različnih materialov blaga. Za bombaž sva se odločila, da bo rožnate barve, za žamet sva izbrala rdečo, za svilo modro in zeleno. »Pa si predstavljam,« je rekel. Bila sem vesela, ko sem ga gledala, kako je z dlanjo božal blago in si predstavljal mavrico. Jaz sem vse svoje mavrice v življenju videla od zelo daleč, on pa jo je imel priložnost božati in na skrivaj sem si mislila, da je s tem odkril tudi svoj zaklad, jaz pa sem pri tem občutila radost in spokoj.

Res mu z življenjem v temi ni prizaneseno, pomoč potrebuje večkrat na dan. Vsak dan sproti se spoprijema z vsakodnevnimi težavami, ki jih jaz navsezadnje opravljam rutinsko in ob vsem tem nič ne občutim.

On me pogosto popelje v svet slepih, opazujem ga, kako bere knjige, se preko sinhronizacije uči tujih jezikov, poslušša glasbo, ki se ji res reče glasba, in uživa svoje življenje.

Zvečer, ko se odpravlja domov in je zunaj že mrak, pa se hudomušno nasmehne in mi reče: »Joj, a tako temno je že, saj vendar ne bom videl, kod hodim!«

In potem še dolgo v noč mislim nanj. Ampak ne skrbi me, kako je prišel domov, skrbi me, da tisti, ki vidijo, nikoli ne bodo našli svojega doma.

Aleks Pavlin: 4. r., OŠ Kanal; mentorica: Andreja Krpan

Nuša Krapša: SLEPA DEKLICA S PSOM, 3. r., OŠ Ljudski vrt Ptuj; mentorica: Darja Polner

Aleksandra Gregorič: 1. r., OŠ Ivana Roba Šempeter pri Gorici; mentorica: Neda Mikuž

Zoja Julija Gomboc: 1. r., OŠ Sava Kladnika Sevnica, POŠ Loka; mentorica: Karmen Škapin

---

Ksenija Strmičnik

2. letnik ekonomski tehnik, SŠ Slovenj Gradec; mentorica: Alenka Helbl, prof.

UPANJE

Nikoli ne veš, ne kdaj ne kje
lahko te nesreča doleti
in ti življenje za zmeraj spremeni.

Lahko se že takšen rodiš,
a z voljo in pomočjo se lahko spremeniš.

Čeprav invalid si,
vsega konec ni,
a sam krojiš življenje si.

Z dobro voljo in pomočjo,
vse ti v življenju uspelo bo.

Ali si se že invalid rodil,
ali si to po nesreči pridobil,
naj to ne ovira te,
saj z močno voljo doseže se vse.

Poznam veliko invalidnih ljudi,
ki so se v svojo usodo podali,
a nikoli se niso predali.

Svoje življenje na polno živijo
in s svojo invalidnost jo se ne bremenijo.

Mnogi velike uspehe dosegli so
in upam, da takih veliko še bo.

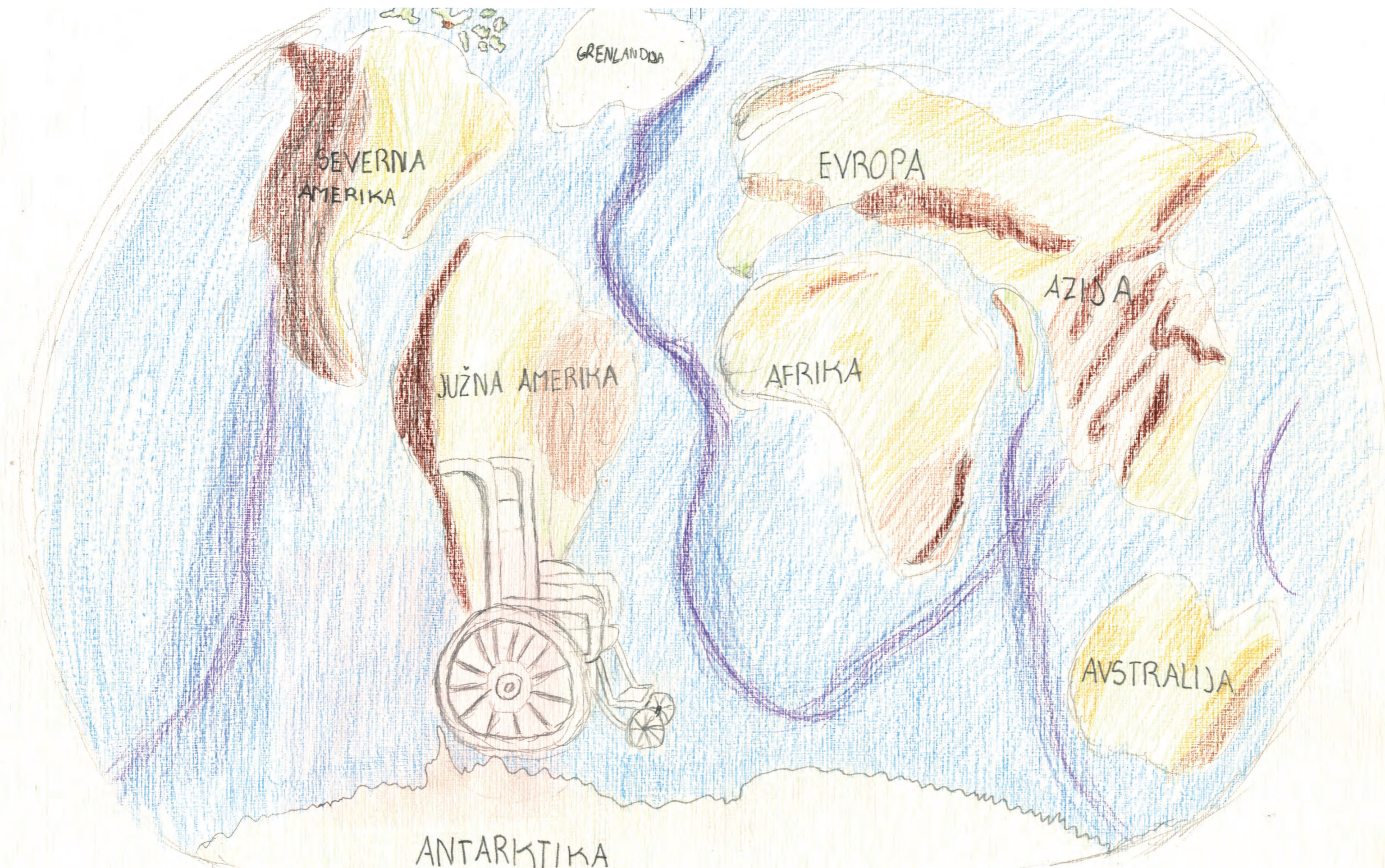
Pomagajmo jim, mi, zdravi ljudje,
saj ne vemo, kaj čaka v življenju nas še.

Mogoče bomo tudi mi kdaj pomoč potrebovali
in se je ne bomo sramovali.

Zato pomagajmo si,
saj le enkrat se živi!

Matej Podlinšek: MOJA SOŠOLKA - INVALID, 8. r., OŠ Juričevega Drejčka; mentorica: Anica Erjavec

Jernej Pečnik: TO SELAHKO ZGODI POVSOD, 8. r., II. OŠ Žalec (šola s prilagojenim programom), mentorica: Marjana Conditent

ZBORNİK PRISPEVKOV

učencev in dijakov, ki so sodelovali v Pedagoški akciji
Zveze delovnih invalidov Slovenije v letu 2013